

VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

SLOVENIJA JE SLAVILA DVAJSETO OBLETNICO ZMAGOVITEGA ZGODOVINSKEGA PRERAJANJA, SLAVILA PONOSNO IN VELIČASTNO KOT SE NIKOLI V SVOJI ZGODOVINI. NAROD, KI SO GA PAVEDLI V BOJ PRVI REVOLUCIONARNI STRELI NJEGOVH NAJBOLJSIH SINOV PRED DVAJSETIMI LETI, NAROD OSVOBOJEN VSEH OKOV SUŽENSTVA, NAROD, KI SI KRČEVITO UTIRA POT V NOVO ZVLJENJE, V NOVO DRUŽBENO STVARNOST JE OB TEJ VELIKI OBLETNICI VELIČASTNO PRAZNOVAL. SLAVIL JE SVOJ DAN V PRAZNIČNI LJUBLJANI, PONOSNI IN JUNASKI ZIBELKI NAŠEGA REVOLUCIONARNEGA BOJA. ČEZ DVE STO PETDESET TISOČ NASMEJANIH, SREČNIH OBRAZOV IZ VSEH KRAJEV NAŠE DOMOVINE SE JE STRNILO PRED SVEČANO TRIBUNO S KATERE JE PO GLASOVH FANFAR VSEJ OSVOBOJENI DOMOVINI SPREGOVORIL PRVI KOMANDANT NARODNOOSVOBODILNE VOJSKE IN PARTIZANSKIH ODREDOV SLOVENIJE, PODPREDSEDNIK ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE FRANC LESKOŠEK-LUKA TER MED DRUGIM DEJAL:

PONOSNI NA ZGODOVINSKI DAN

Tovarišice in tovariši!

Danes praznujemo v osvobojeni in socialistični domovini pod vodstvom Zveze komunistov Jugoslavije in ustvaritelja naše socialistične domovine tovariša Tita 20-letnico tiste ga za slovenski narod tako slavnega in pomembnega dne, ko je slovensko delovno ljudstvo začelo oboroženo vstajo, boj za osvoboditev od fašističnih okupatorjev, boj za to, da bo na svoji zemlji samo gospodar. Lahko smo ponosni na ta veliki zgodovinski in za slovenski narod tako odločilni dan, ker je ta dan slovenski narod stopil v borbo z ramo obrami z drugimi jugoslovanskimi narodi, v revolucionarni boj za nacionalno in socialno osvoboditev, odločen in pripravljen na največje žrtve.

Tovarišice in tovariši! Mnogi od vas se še spominjate, mnogi pa se ne morete spominjati, ker ste premladi, življenja v stari predvojni Jugoslaviji, ki je bila ječa narodov. V vladi so se često menjale reakcionarne stranke, ki so vodile vse protinarodno in protidelavsko politiko. V Jugoslaviji je vladal strašen policijski režim. »Obznana«, šestojanuarska diktatura, glavniča — to so bili simboli stare Jugoslavije. Leta in leta so ti protiljudski režimi izvajali brezobzirna in krvava nasilja nad delovnim ljudstvom, zatirali narode in narodne manjšine, istočasno pa dopuščali organizacijo nemškega Kulturbunda in odpirali vrata špijonom v armado in državni aparat in s tako politiko slabili obrambno moč države.

Pod takimi pogoji je nastala Komunistična partija Jugoslavije — edina in odločna organizatorica boja delovnega ljudstva. V globoki ilegalni pritegovala v svoje vrste najodločnejše in najpožrtvovalnejše borce. Pravilna politika Partije, herojski odpor in požrtvovalnost komunistov v boju z reakcionarno buržoazijo in diktaturo sta pokazala, da je v tej borbi zrastel nov lik revolucionarnega borca, ki je bil do kraja predan delavskemu razredu in svojemu narodu za zmago pravične stvari.

Pod takimi pogoji je nastala Komunistična partija Jugoslavije — edina in odločna organizatorica boja delovnega ljudstva. V globoki ilegalni pritegovala v svoje vrste najodločnejše in najpožrtvovalnejše borce. Pravilna politika Partije, herojski odpor in požrtvovalnost komunistov v boju z reakcionarno buržoazijo in diktaturo sta pokazala, da je v tej borbi zrastel nov lik revolucionarnega borca, ki je bil do kraja predan delavskemu razredu in svojemu narodu za zmago pravične stvari.

Ko so 6. aprila 1941 nemške, italijanske in druge fašistične hord napadle in okupirale Jugoslavijo, so narodi Jugoslavije doživeli najhujšo nesrečo. Slovenski narod je prišel pod oblast treh imperialistov; zaslužjen in razkosan, kakor se nikoli v zgodovini. Zgodilo se je to, pred čemer je že dolga leta svarila Komunistična partija. Na našo zemljo je stopila tučeva imperialistična peta, ki so ji pripravili pot protiljudski režimi s svojo protiljudsko politiko, v kateri je sodelovala ves čas obstoja stare Jugoslavije tudi slovenska kapitalistična gospoda. Ta gospoda je pod vodstvom slovenskih klerikalcev in liberalcev leta in leta sodelovala pri pogubni protiljudski in protinarodni politiki in je bila sokrivna nesreče, ki nas je doletela.

Imenadni napad na Jugoslavijo, ki so ga fašisti izvršili brez napovedi vojne, je našel jugoslovansko vojsko, ki je bila znotraj zelo razstrojena, popolnoma neorganizirana za obrambo, njena generaliteta pa ni bila niti sposobna, niti ni hotela braniti naših narodov pred fašističnim napadom, pustila jih je iztrebljanju, uničevanju in ubijanju. Generali in vlada pa so pohehnili v inovestvo.

Vodilne politične stranke, ki so se pred vojno menjale v vodstvu države in so bile krive take izdajalske politike svojih vlad, so se zaradi svojih razrednih interesov takoj udinile okupatorju. Niti najmanj niso mislile na odpor proti okupatorju, saj jim je bila usoda ljudstva vedno tuja.

Povesti narode v oboroženi odpor — to veliko in častno nalogo je mogla izvršiti samo Komunistična partija pod vodstvom to-

Franc Leskošek-Luka med govorom

variša Tita, ker je bila to ljudska partija, močno organizirana, utrjena, prekaljena v borbi in povezana z ljudskimi množicami v dolgaletni borbi s protiljudskimi režimi stare Jugoslavije, za delavske in narodne pravice.

Delavski razred je pod vodstvom KPJ stopil na čelo borbe narodov Jugoslavije za nacionalno in socialno osvoboditev. Ze leta 1937 se je na pobudo CK KPJ organizirala samostojna Komunistična partija Slovenije s svojim Centralnim komitejem. Pomembno vlogo pri tem je odigral tovariš Kardelj, ki je v svojem teoretičnem in praktičnem revolucionarnem delu utemeljil usodno povezanost te enj slovenskega naroda z revolucionarnim bojem delavskega razreda.

Tako se je Komunistična partija zavestno pripravljala na odločilni spopad in zbirala okoli sebe vse progresivne sile. Zato je bila tudi edino ona sposobna, da v najtežjih dneh popolnega vojaškega in političnega kaosa nastopi ne samo z izdelanim programom, ampak tudi z organizacijo, ki ji ni mogla do živga niti OVRA niti Gestapo, to se pravi fašistična policija, dolga leta šolana v boju proti revolucionarnim gibanjem v Italiji in Nemčiji, kot tudi v drugih delih okupirane Evrope.

Komunistična partija Slovenije je uspela le nekaj tednov po okupaciji dati svojim zvezam z naprednimi silami slovenskega naroda organizacijsko obliko v znameniti Osvobodilni fronti slovenskega naroda, katere dvajsetletnico smo praznovali 27. aprila.

In v najtežjem in najusodnejšem trenutku v življenju slovenskega naroda je Komunistična partija in Osvobodilna fronta boj za življenjski obstoj povežala z bojem za nacionalno in socialno revolucijo, za demokratično ljudsko oblast in iz naroda hlapcev so vstali junaki, ki so smelo in neuklonljivo bili pravični boji.

Ko sta Centralni komite Komunistične partije in tovariš Tito v svojem proglasu pozvala vse narode Jugoslavije v oboroženo borbo proti okupatorju, so se temu pozivu odzvali vsi narodi Jugoslavije. Mesec julij 1941. leta je pomenil začetek končnega boja za novo svobodno Jugoslavijo.

Boj je stara jugoslovanska vojska po izdajstvu tako nečastno skrahirala, so fašisti Slovenijo razdelili v tri okupacijske cone: Gorenjska in Stajerska je pripadala pod nemško okupacijo, Ljubljana in Dolenjska pod italijansko, Prekmurje pa pod madžarsko okupacijo.

Na čelo boja je stopila Partija

Takoj po okupaciji se je začelo mučenje in preganjanje slovenskih ljudi, odpuščanje iz služb, zapiranje tovarn, brezobzirne revizije, ropanje narodnega premoženja, odednska zamenjava denarja za marke in lire, naraščajoče pomaranjanje življenjskih potrebščin, začetek brezobzirnega in barbarškega raznarodovanja slovenskega naroda — to so bili prvi začetki divjanja imperialističnih barbarov in fašističnih osvajačev nad slovenskim narodom.

Prav poseben načrt pa je imel za zasedeno ozemlje Hitler.

Ko so Hitlerjeve hord zasedle te naše kraje, je bila njihova namera popolnoma iztrebiti slovenski narod, in napraviti našo deelo popolnoma nemško. Hitlerjev ukaz: »Napravite mi spodnjo Stajersko in Gorenjsko nemško, kakor je ostala Stajerska.« Usoda Slovencev sta brutalno izvajala Hitlerjeva pomagata Ueberreiter in Kutschera.

Ueberreiter in Kutschera sta tudi napravila smernice za izselitev Slovencev. Toda uspeh teh zločinških nakan jim je preprečil naš osvobodilni boj. Isti dan, ko so Hitlerjeve hord napadle Sovjetsko zvezo, da bi uničile največjo nado in glavno oporo vseh tistih, ki so se borili za svobodo in neodvisnost, je Centralni komite Komunistične partije Slovenije obravna-

val nastali položaj in v duhu v naprej določene linije Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije — ustanovl Glavno poveljstvo narodnoosvobodilnih partizanskih odredov, pozval vse slovenski narod na oborožen odpor in v borbo za osvoboditev s tem, da ne položi orožja iz rok poprej, dokler ne bodo fašistični tlačitelji popolnoma razbiti in uničeni, dokler ne bo osvobojena zadnja ped slovenske zemlje od Jadranskega morja do severnih predelov, od Koroske do Sotle, dokler ne bodo osvobojeni vsi narodi Jugoslavije, dokler ne bo osvobojen svet strahotne more kriminalnih zločincev v Berlinu in Kimu.

Intenzivnost naše oborožene vstaje je bilo v veliki meri odvisna od objektivnih in subjektivnih činiteljev. Med činitelji, ki so ugodno vplivali na začetek in razmah oborožene vstaje proti okupatorju, je bila — moramo takoj ugotoviti — borbeno pripravljenost in sposobnost Komunistične partije, ki je takoj pozvala vse svoje člane v prve linije borbe, ki je dala pobudo za ustanovitev OF in je organizirala slovenski narod v enotno vsenarodno množično borbeno gibanje. Odločilna je bila dalje okoliščina, da se je oborožen odpor v Sloveniji začel v okviru načrta, ki ga je izdelal Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije pod vodstvom tovariša Tita, to se pravi, da je bila oborožena vstaja v Sloveniji del skupne jugoslovanske fronte in to od začetnih priprav do nastopa in v vsem nadaljnjem razvoju. Tako razpad stare jugoslovanske vojske v Sloveniji ni pomenil tudi propada oboroženih sil, saj so tisto orožje, ki ga je vojska odmetavala, naši ljudje pod organiziranim vplivom Komunistične partije Slovenije kljub sovražnikovim grožnjam skrivali na tisoč krajih in seveda na tisoč načinov. Z njim se niso oboroževale te prve partizanske čete v letu 1941., temveč tudi

(Nadaljevanje na 2. strani)

POMEMBEN DOPRINOS KMETIJSTVU

V Vidmu ob Ščavnici so v soboto in nedeljo slovensko proslavili 20-letnico naše ljudske revolucije. Svečanost so začeli v soboto zvečer z akademijo. Na nedeljski proslavi je govoril zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft, mladinski pevski zbor Manka Golarja iz Gornje Radgone pa je zapel nekaj pesmi. Proslave sta se med ostalimi gosti udeležila tudi predsednik ObLo Gornja Radgona Branko Zadavec in glavni direktor Elektrogospodarske skupnosti Slovenije inž. Vekoslav Korošec.

Nedeljsko proslavo pri Vidmu ob Ščavnici so povezali z odkritjem spominske plošče na velikem spomeniku dvanajstim talcem ki so bili ustreljeni v blaguškem gozdu 3. aprila 1945. Istočasno so odkrili tudi dolinsko pregrado. Spomenik je postavljen na nasipu pregrade.

Pred spomenikom je imel slavnostni govor član Občinskega odbora Socialistične zveze Gornja Radgona Milan Klemenčič, spomenik in pregrado pa je odkril glavni direktor ELES inž. Vekoslav Korošec. Po odkritju so posamezni predstavniki kolektivov in raznih organizacij položili pred spomenik vence, nakar je zapel še mladinski pevski zbor iz Gornje Radgone.

V LJUBLJANI SKORAJ 5000 LJUDI

Na proslavi v Ljubljani je bilo znatno več udeležencev iz Pomurja, kot je bilo pričakovati po predhodnih prijavah. Tako je na primer samo z vlakom odpotovalo čez 1000 ljudi več kot je bilo prej prijavljenih, kar je pa imelo posledice, da je bilo potovanje manj ugodno in da je v prvem in tudi v drugem vlakom moralo precej ljudi stati.

MURSKA SOBOTA

Komisiji za proslavo 20. obletnice revolucije pri okrajnem in občinskem odboru Socialistične zveze sta v četrtek, 20. julija priredili svečano akademijo, na kateri je govoril tov. Rudi Rapl, predsednik ObČ SZDL, kulturni program pa so izvajali orkester in solisti varždinskega gledališča »Avgust Cesarec«. Kvalitetni program je privabil v veliko dvorano soboškega kina okrog 600 prebivalcev mesta in okolice. Pomniti velja, da je prirediteljem uspelo doslej že običajni in nekoliko togi spored podobnih svečanosti prireditve zelo popestriti.

GORNJA RADGONA

V soboto, na Dan vstaje slovenskega naroda je občinski odbor ZB priredil v Gornji Radgoni srečanje partizanskih borcev, ki je bilo posvečeno temu našemu narodnemu prazniku. Na srečanju se je zbralo okrog 40 borcev in aktivistov NOB. Zveza borcev je tudi v ostalih krajih priredila proslave, zlasti uspelo v Radencih in sicer skupno s krajevno organizacijo SZDL.

LENDAVA

Na Dan vstaje slovenskega naroda je prebivalce Lendave s partizansko borbeno pesmijo zbudila godba na pihala DPD »Svoboda«, ki je nato v središču mesta priredila še več kot uro trajajočo promenadni koncert. Izredno slabo vreme v soboto in nedeljo pa je onemogočilo večjo proslavo v Pince vasi, kjer bi se zbrali približno iz celotnega vzhodnega dela občine. Zato je bila prireditve z obširnimi kulturnimi sporedom preložena na nedeljo, 30. julija.

Med udeleženci proslave je bil poleg drugih tudi M. Marinko

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 27. julija do 6. avg. Okrog 23. julija dvodnevno izboljšanje vremena, drugače bo do 1. avgusta prevladovalo deževno in hladno vreme. Po 1. avgustu izboljšanje vremena, le okrog 5. avgusta krajevne nevihte.

Komunisti so častno izpolnjevali svoje naloge

(Nadaljevanje s 1. strani)

bataljoni in odredi v letu 1942. Ob aprilskem zlomu se je omajal in dezorganiziral ves stari oblastni aparat, zlasti se policija in sodnijski, tako da se okupator ni mogel okoristiti in se opreti na njega.

Med činitelji, ki so neugodno vplivali na začetek in razmah oborožene vstaje v Sloveniji, je treba na prvem mestu omeniti močne vplive hitlerjanske demagogije v Sloveniji. Hitlerjevci so imeli v Sloveniji močno organizirano peto kolono takozvane kulturnoborce, ki so bili zelo aktivni, posebno na Stajerskem. Partija je morala zato razkrinkavati petokolonsko tolačenje pakta med Stalinom in Hitlerjem in odpirati ljudem oči v pogledu velikomedijskih imperialističnih načrtov. Tudi geografsko-strateški položaj je bil neugoden, saj je Slovenija glavno vozlišče srednje Evrope z Balkanom in okupator je na gosti mreži prometnih zvez mogel vsak čas uveljaviti svojo prednost v motorizaciji in organizaciji hitre premike in koncentracije svojih sil na vseh področjih. Slovensko ozemlje je zato pomenilo le majhno manevrsko ozemlje med vsako koncentracijo partizanskih čet v prvem letu, je bila kmalu razbita. Neugodna je bila tudi razdelitev slovenskega ozemlja s starimi in novimi mejami na šest delov med tri okupatorje, ki so posamezne dele vključevali v svoj državni sistem. Zaradi goste naseljenosti slovenskega ozemlja so imeli okupatorji tudi mnogo svojih dobro oboroženih in premotrenih posadk, katerih akcijska vrednost se je sprito dobrih prometnih zvez še stopnjevala. Tako so bili torej objektivni in subjektivni činitelji, ki so ugodno ali neugodno vplivali na intenzivnost oborožene vstaje slovenskega ljudstva in tudi na njene oblike.

Pogoji za ustanovitve partizanskih čet in začetek oborožene vstaje in boja, so bili najugodnejši na Gorenjskem. Tu je imela Partija najmočnejšo osnovo. Nemške razmeroma šibke sile in hitlerjanske demagogija ni imela na Gorenjskem tako plodnih takor kakor pa na Stajerskem. Pod vodstvom Vojne revolucionarne komisije in vojnih komitejev za posamezna okrožja, je do konca julija 1941, že nastalo nekaj partizanskih čet, ki so bile v prvih mesecih osvobodilnega boja tesno povezane z Ljubljano. Vstaja, ki je bila določena za 22. julij, se je začela le v kamniškem okrožju. Pač pa sta bila v zahodnem delu Gorenjske že pred dni svrsta 1941 ustanovljena dva bataljona, katera so pa Nemci v kratkem času razbili; nadalje se je odrazil Kamniški bataljon.

Na Stajerskem so bili pogoji za vstajo manj ugodni kot na Gorenjskem. Partija je bila šibkejša. Nemcem pa se je tu posrečilo po izdaji hitro uničiti večje število partijskih kadrov. Hitlerjanska demagogija je pa tu našla najbolj plodna tla in peta kolona je bila tu najmočnejša. Toda tudi na Stajerskem so komunisti v teh usodnih dneh častno izpolnili svoje naloge in pod vodstvom Vojnega komiteja Komunistične partije Slovenije ustanovili nekaj partizanskih čet, med katerimi so bile najmočnejše Pohorska, Savinjska, Revska, ki so se združile v Stajerski bataljon in Celjska četa, katero so pa Nemci razbili.

Narodnoosvobodilno gibanje v Ljubljanski pokrajini, ki so jo zasedli Italijani, je imelo vsekakor veliko prednost pred drugimi pokrajinami, ker je bila Ljubljana središče osvobodilnega gibanja. Dala je zatočišče vsem osrednjim obranom osvobodilnega gibanja, legalnim partijskim tiskarnam, ranjenim partizanom, zbirala hrano in opremo za partizanske čete. Do konca septembra 1. 1941 je bilo v Ljubljanski pokrajini ustanovljenih 15 čet, eno četo pa je Glavno vodstvo poslalo v Slovensko Primorje. V vsej Sloveniji je bilo v tem času ustanovljenih preko 30 narodnoosvobodilnih čet.

Toda narodnoosvobodilni boj slovenskega naroda se v letu 1941 ni omejeval samo na partizanske čete, temveč je bil mnogo širši. Vojni komiteji so poleg partizanskih čet ustanavljali borbene udarne in sabotažne skupine. Člani Komunistične partije Slovenije, člani SKOJ in simpatizerji, v glavnem delavci in mladina, so bili člani teh skupin. Tako je bilo v Sloveniji že leta 1941 nekaj sto borbениh in sabotažnih skupin, od tega okoli 150 samo v Ljubljani. Sabotaž in diverzantskih akcij pa je bilo 1941. leta toliko, da jih okupatorji niti niso mogli vseh registrirovati. Tako so sabotažne akcije zavzele takšen obseg, da so postale množična oblika revolucionarnega boja.

V Sloveniji sta se v vstaji razvili še dve obliki boja, to je Narodna zaščita in Varnostno-obveščevalna služba. Narodna zaščita je bila ustanovljena, da bi branila slovensko ljudstvo pred vsakim okupatorskim nasiljem. Začela se je graditi predvsem na že obstoječih borbениh sabotažno-diverzantskih skupinah in drugih oblikah množičnega odpora proti okupatorju in se je razvila v potrebno in pomembno vojaško organizacijo, ki je postala poleg partizanskih čet drugi sestavni del slovenskih oboroženih sil.

V istem času se je ustanovila Varnostno-obveščevalna služba. Njena osnovna naloga je bila zbiranje pomembnih vesti, pri čemer je razpredla tisočere niti in dobesedno zajela ne samo skoraj slehernega Ljubljančana, temveč je

tudi prodrla v štab enajstega italijanskega armijskega zbora in v štab slovenske kontrarevolucije. Varnostno-obveščevalna služba je ob podpori Narodne zaščite napravila mnogo akcij, reševala je zaprte voditelje in borce narodnoosvobodilnega boja, plenila je arhive in propagandno gradivo kontrarevolucije, uveljavila je njene tiskarne, streljala agente Gestapa in OVKE, ovaduhe, izdajalce, itd.

Po znanem posvetovanju Vrhovnega štaba v Stolichah pri Krupnju je prišlo v Sloveniji do večjih partizanskih akcij, tako do napada Stajerskega bataljona na Šostanj, do napada Krimskega bataljona na Lož in Bezuljak ter večjih akcij proti izseljevanju, ki ga je objavil šef nemške civilne uprave za Spodnjo Stajersko 23. oktobra 1941.

Vojaske polet je bil sprito zgodnje in hude zime 1941 in sprito temeljnih okupatorskih reakcij na sleherni partizansko akcijo v Sloveniji precej omejen. Sredi decembra je Glavni štab ustanovil drugi Stajerski bataljon in bataljon Ljube Serčerja. Na Gorenjskem je bila največja razbitost, kjer so v drugi polovici decembra 1941 dvignili v Bohinjskem in Jeseniškem kotu ter v Selški in Poljanski dolini vstajo, katere vodil je legendarna bitka Cankarjevega bataljona v Dražgošah od 9. do 12. januarja 1942, kjer je padlo ogromno sovražnih vojakov. Vstaja na Gorenjskem je imela daljnosežne posledice, saj je nacistom preprečila priključitev Gorenjske k nemškemu rajhu in zaustavila izselitev.

Cepprav leto 1941 ni izpolnilo vseh upov tako na domačih kot na svetovnih bojiščih, pa je pokazalo, da sta narodnoosvobodilno gibanje in njegova partizanska vojska nepremagljiva. Slovenska partizanska vojska je dokazala svojo življenjsko silo in svojo razvojno sposobnost, dokazala je, da hlapčevstvo ni več slovenska narodna lastnost. To se je posebno izrazilo v boju proti Mihajlovičevemu vplivu v Sloveniji, v boju s silami, ki so računale na vrnitev predvojne Jugoslavije. Prav na Mihajlovičevem vprašanju se je pokazala čvrstina Osvobodilne fronte, ko je dokončno razkrinkala Mihajlovičevu agenturo v Osvobodilni fronti, Nagodetovo Staro pravdo, jo izključila iz svoje srede in z njo obračunala.

Centralni komite in Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet sta na osnovi analize vsega razvoja odločila sredi marca 1942, da se izvedeta načrt tovaršarja Tita iz leta 1941. Pomladanski operativni načrt Glavnega štaba je bil očistiti Gorenjsko, očistiti rudarske revirje, očistiti Kočevsko proti Ribnici in Beli krajini. Zato so bili ustanovljeni prva, druga in tretja grupa odredov iz Cankarjevega, Serčerjevega in Dolenjskega bataljona ter dveh stajerskih bataljona in iz stotin novih prostovoljcev, ki so se javljali iz vseh krajev, posebno pa še iz Ljubljane. Do julija 1942 smo imeli že deset odredov oziroma 33 bataljona.

Visoka morala in veliki heroizem partizanov v ofenzivi je omogočil osvoboditi precejšen del ozemlja, od Kolpe do Krima in od bivše jugoslovansko-italijanske meje na zahodu čez predele Dolenjske do nemško-italijanske in italijansko-hrvatske meje na vzhodu. To je pomenilo, da je bila italijanska okupacija ukinjena na dokajšnjem ozemlju in da je bilo gospodarsko in upravno življenje v več kot tretjini pokrajine popolnoma dezorganizirano. Zato so Italijani na Kočevskem in Notranjem proglasili izjemno stanje, začeli so utrjevati Ljubljano in pojačali teror; začeli so streljati talec, odvažati prebivalstvo v koncentracijska taborišča, požigati vasi in drugo.

Osvoboditev velikega teritorija iz okupatorske oblasti je omogočila, da so se na osnovi odloka izvršnega odbora Osvobodilne fronte v letu 1942 volitve narodnoosvobodilnih odborov, ki so postali osrednji organ revolucionarne slovenske oblasti - nova demokratične oblasti.

Naraščanje partizanskih bataljona in odredov in veliki uspehi, ki so jih partizani dosegli, je okupatorja tako razburjal, da so začeli odkrito govoriti, da se partizanski obroč vedno bolj zapira okrog njih in da obstoji možnost, da bi njih naraščajoča aktivnost oboroženih band nazadnje tako oslabil, da bodo morali zapustiti ta teritorij.

Na Gorenjskem je prva grupa odredov razvila take akcije, da so Nemci v svojem besu poleti 1942 zažgali 11 vasi.

Enako kot v Sloveniji so divjili po vsej Jugoslaviji. Delež, kjer so računali na varno zaletje, je svoj pohod na ZSSR, se je izpremenila v bojišče na vsakem koraku. Nemci so se zavedali, da vzhodna meja vojaške sile, Nemci in Italijani so začeli v medsebojnem sodelovanju sredi julija veliko ofenzivo na področju Slovenije, ki je trajala tri mesece in v kateri je nastopilo 80.000 sovražnih vojakov. Ta izredno huda ofenziva ni mogla uničiti slovenske partizanske vojske, čeprav je zaščitno zavzela svobodno ozemlje.

Strahotna so bila tudi nasilstva, ki jih je počenjala fašistična soldateska, kateri se je priključila še belogardistična svojat.

Belogardizem se je kot organizirana sila pojavil pred veliko italijansko ofenzivo poleti 1942 in so jo v glavnem vodili katoliški duhovniki. Ta kontrarevolucionarna banda, ki je izkoriščala vero v iz-

dajalske namene in so bili njeni komandanti poveli katoliški duhovniki, je bila bolj krvoločna kot italijanski vojaki. Ustanovila in vodila jo je združena slovenska buržoazna klerofašistična reakcija s pomočjo italijanskih okupatorjev. Tudi oni so se zavredali, da se bje poslednji boj za njihove privilegije, za njihove izkoriševalske pozicije. Zaradi belogardistične organizacije segajo v leto 1941. Posamezne stranke, predvsem bivša Slovenska ljudska stranka z banom Natlačanom na čelu, ki so bile proti Osvobodilni fronti, so namreč ustanovile svojo je polvojaške organizacije za boj proti osvobodilnemu gibanju. Leta 1942 so se pa te skupine po navodilih emigrantske vlade v Londonu strnile v »Slovensko zvezo«, ki jo je vodil major bivše jugoslovanske vojske Karel Novak. Klerofašistični predstavniki iz »Slovenske zveze« so sklenili tajni sporazum z Italijani o sodelovanju bele garde z italijansko vojsko v boju proti partizanom.

NAŠI CILJI SO BILI JASNI IN PRED SVETOM ZAČRTANI

Po kapitulaciji Italije je na velikem osvobodnem ozemlju na Dolenjskem, Notranjem in Primorskem povsod takoj zavzela oblast Osvobodilna fronta. Od 20. do 23. septembra so bile na vsem osvobodnem ozemlju volitve, ki se jih je udeležilo nad 300.000 volivcev. Na se okupiranim ozemlju pa so odobrili Osvobodilne fronte volili delegate, 1. oktobra 1942 zvečer se je v Kočevju zbralo 572 odposlancev iz vse Slovenije na Prvi zbor odposlancev slovenskega naroda. Mi lahko ugotovljamo, da je bil Zbor odposlancev v slovenski zgodovini prvi demokratično izvoljeni, iz ljudskih predstavnikov obstoječi zbor, ki se je enodušno izrekel za svobodno Slovenijo v demokratični, na narodni enakopravni zgrajeni Jugoslaviji. Na tem zboru so izvolili SNOS in tudi delegacije za II. zasedanje AVNOJ, ki je nato v Jaicu 29. novembra 1943 položil temelje novi Jugoslaviji.

Tovarišice in tovariši! Cilji osvobodilnega boja so bili tako jasni in pred vsem svetom začrtani. Toda bilo je treba obračunati do kraja z nemškimi nacističnimi zločinci, ki jih je bližnji polom delal samo še bolj krvoločno in brezobzirno.

Kakor v ostali Sloveniji, se je po italijanski kapitulaciji tudi na

Na proslavi v Ljubljani so bili tudi naši brigadirji

Stajerskem okrepilo narodnoosvobodilno gibanje in je bila 7. januarja 1944 ustanovljena nova Zidanska brigada. Posebno pa se je ojačalo s prihodom 14. divizije, ki je preko Hrvatske po enomeščnem pohodu prišla 6. februarja 1944 na Stajerska tla. Ko so Nemci zvedeli, da je velika partizanska divizija na pohodu po Stajerskem, so takoj poslali 20.000 vojakov z nalogo, da na vsak na-

čin preprečijo nadaljnji pohod divizije in jo uničijo. Divizija je vodila neprestano težke junške borbe v visokem snegu dan in noč, do konca februarja, ko se je končno zrušila z drugimi našimi enotami na Stajerskem in tako okrepila osvobodilni in politični boj in ustvarila osvobodeno ozemlje v gornji Savinjski dolini, kjer so se prav tako izvršile volitve in izvajali odloki SNOS.

Po II. zasedanju AVNOJ je predsedstvo narodnoosvobodilnega odbora sklicalo prvo zasedanje Slovenskega narodnoosvobodilnega odbora v Crnomlju. Prvo zasedanje je razpravljalo predvsem o vprašanju graditve narodne oblasti in slovenske državnosti v okviru demokratične in federativne Jugoslavije in sprejelo več važnih sklepov.

OGROMNI USPEHI V ŠESTNAJSTIH LETIH

Tovarišice in tovariši! Če danes človek potuje po naši domovini, vidi, da so jugoslovanski narodi vložili ogromne napore in tako dosegli ogromne uspehe v teh šestnajstih letih po osvoboditvi. V skupnem naporu vseh bratskih narodov Jugoslavije so se ustvarjala ogromna sredstva, ki so bila potrebna za izgradnjo industrije in za nadaljnji razvoj našega gospodarstva.

Ogromni napori, samoodrekanja in žrtve so bile vložene

zato, da bi se ustvarilo boljše življenje delovnim ljudem. Rezultati našega razvoja se vidi jo na vsakem koraku. Naši delovni ljudje so lahko ponosni na te velike rezultate svoje borbe in dela.

Mi smo uvrstili naš gospodarski in politični sistem, mi smo razvili resnično socialistično demokracijo. Razvili smo delavsko samoupravljanje, proizvajalci so postali organizatorji in upravljalci v vseh panogah našega družbenega življenja. To pa je povzročilo, da so se sprostile ogromne skrite sile del. Ljudi, dvignil se je njihov interes in zavest in v tem je skrivnost hitremu porastu proizvodnje, ki spada po svojem tempu med najvišje v svetu. Delavsko samoupravljanje je odprlo pot nadaljnemu razvoju družbenega upravljanja in uveljavljanju delovnih ljudi neposredno v reševanju vprašanj naše socialistične skupnosti. Milijoni ljudi v Jugoslaviji je danes sodelujejo v raznih oblikah upravljanja.

Delavci so tudi v povojni graditvi največ doprinesli za naš razvoj in nosijo na svojih ramenih največje breme našega dosedanjega napredka, zato upravičeno zahtevajo, da nadaljujemo s tako našo politiko, v kateri vidijo zagotovilo, da se bodo njihove življenjske razmere zboljšale v skladu z večjo proizvodnjo in večjo produktivnostjo dela. Danes neposredni proizvajalci v komunah in delavskih svetih razpolagajo že s tri četrtine nacionalnega dohodka, ki so ga ustvarili.

Tovarišice in tovariši! Če pogledamo, kakšne uspehe smo dosegli v Sloveniji, moramo v prvi vrsti ugotoviti pospešen razvoj industrije.

Zgradili smo devet novih elektrocenral in s tem povečali proizvodnjo elektroenergije za sedem in pol krat.

Rekonstruirali, razširili in nanovo smo zgradili 107 tovarn in rudnikov.

Nepozabni prizori: ognjemet

JUGOSLAVIJA V PRVIH VRSTAH BORCEV ZA SVETOVNI MIR

Politika dobrih sosednih odnosov z republikama Italijo in Avstrijo, vse bolj razvijajoč se mali obmejni promet z odprto mejo, ki omogoča neposredni stik obmejnega prebivalstva vseh narodnosti - zagotavlja tudi narodnim manjšinam vse trdnjše vlogo mostu med narodi in državami. Tako postajata tudi slovenski manjšini v Italiji in Avstriji v vse večji meri pomembni činitelji v okviru družbeno skupnosti, v kateri živijo. Vprašanja manjšin ne urejuje več le država. S tem ko ga postavlja manjšina sama

kot subjekt in z njo delavsko gibanje, postaja vse bolj vprašanje demokratičnega razvoja družbe kot celote ter človeških odnosov v njej.

Takemu razvoju pa v obeh sosednjih državah še vedno nasprotujejo nacionalistične sile, ki poleg že znane prakse spodbuja k narodnostni nestrpnosti, zahtevajo med drugim tudi ugotavljanje številčne moči narodnih manjšin kot pogoj za uveljavitev njihovih temeljnih narodnostnih pravic. Mi pa smatramo, da je prizadevanje za narodni razvoj Slovencev v Italiji in Av-

striji sestavni del boja za demokratizacijo družbenega življenja v obeh državah in zato eden najbolj pozitivnih činiteljev sporazumevanja in zблиževanja med sosednjimi narodi in državami.

V narodnoosvobodilni borbi nismo ustvarili le bratstva in enotnosti med jugoslovanskimi narodi, temveč smo uspeli ustvariti sodelovanje in skupno borbo tudi z avstrijskimi in italijanskimi antifašisti in rečemo lahko, da so ostale tradicije te skupne antifašistične borbe žive še danes. Na teh tradicijah se danes ne gradi le

sodelovanje med našimi organizacijami bivših borcev, temveč utrjujemo tudi temelje politike dobrih sosedskih meddržavnih odnosov. Ta tradicija skupnih naporov v borbi za osvoboditev proti skupnemu sovražniku nacifašizmu, je tudi danes močna prepreka raznim velenemskim revanšističnim silam.

Naša zunanja politika je bila ves čas odraz najglobljih težej delovnih ljudi po takih mednarodnih odnosih, ki bodo zagotovili trajnost zma-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Obiščite 18. mariborski teden
od 29. julija do 6. avgusta 1961

Velika prodaja blaga za široko potrošnjo po znižanih cenah.

Vsak dan ob 17. in 20. uri zabavni program z modno revijo.

Sodobni zabavišni park!

K R V A V A B I Z E R T A

ZAOSTRENI TUNIŠKO-FRANCOSKI SPOR ZARADI VOJAŠKEGA OPORIŠČA ○ TUNIŠKA BLOKADA, KI SE JE SPREMENILA V PRAVO TRIDNEVNO VOJNO ○ V ČEM JE POMEN BIZERTE ZA FRANCOSKE STRATEGE ○ OZEMLJE, KI JE TUDI V ČASU PROTEKTORATA IMELO IZREDEN POLOŽAJ

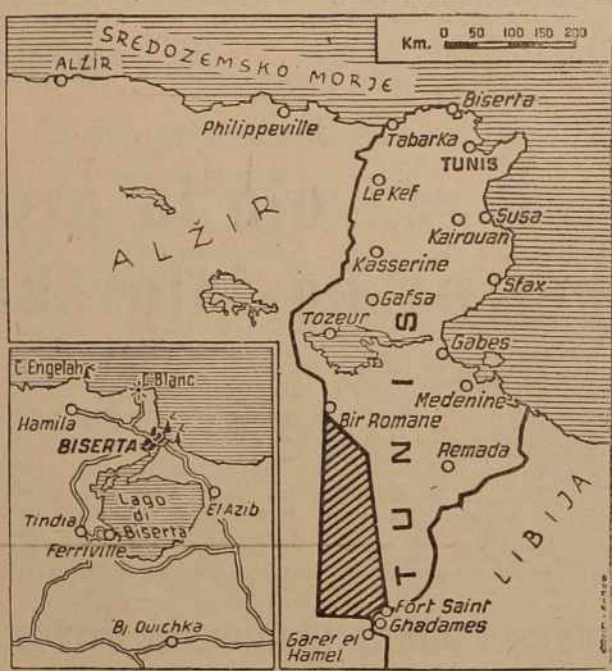
V tuniškem mestu Bizerta je od 19. do 23. julija tekla kri. Potem ko so mladinci in prostovoljci hoteli z barikadami povsem osamiti francosko oporišče od ostalega sveta na kopnem, je posredovala francoska vojska. Prišlo je do pravega boja, v katerem so sodelovala tudi francoska letala in tuniško topništvo. V nedeljo je že vse kazalo za pravi meddržavni spopad. Svetovna javnost se je močno vznemirila, med krogi OZN je završalo.

Vendar je prevladal zdrav razum. Predstavniki francoske vojske in tuniškimi oblasti iz Bizerte so se sporazumeli o premirju. Tudi Varnostni svet OZN, na katerega se je obrnila tuniška vlada, je s posebno resolucijo zahteval, naj ustavi vojno sovražnost in naj se vojaške enote vrnejo na začetne položaje. Seveda niso obsodili Francije kot napadalca, niti niso zahtevali, naj se francoske čete umaknejo iz mesta. Zato pa so prvi podatki o številu mrtvih naravnost pretresljivi. Padlo je 670 Tunizijcev, medtem ko jih je ranjenih več kot 1.100. Tunizijski prostovoljci so bili slabo oboroženi, razen tega niso bili pripravljeni na francoski kombinirani napad. Reporterji poročajo, da so mrtvi Tunizijci ležali po ulicah, vendar Francozi niso dovolili domačinom, da bi jih pokopali.

Seveda sili ob tem krvavem dogodku, ki samo priča o težnjah sedanjega Pariza, da bi se za določen čas obdržal na tuniškem ozemlju, problem Bizerte ter sploh tuniško-francoskih odnosov v ospredje. Kako je pravzaprav s tem problemom?

Po tuniško-francoskem sporazumu je Tunis postal neodvisna država 20. marca leta 1956. To je bil uspeh mnogoletnega boja tuniškega naroda pod vodstvom sedanjega predsednika Burgiba, voditelja gibanja Neodestur, ki je bil tudi več let v francoskem izgnan-

stvu. Vendar je uradni Pariz tedaj vsilil se tako imenovano "prehodno obdobje" z določenimi pravici. Z njo je hotel ustvariti trajno povezanost obeh dežel na kulturnem, gospodarskem in po-

POLOŽAJ TUNISA IN BIZERTE. Crtkasto ozemlje predstavlja del Sahare, ki ga zahteva tuniška vlada zase

litičnem področju. Sodil je, da bo delo toliko lažje, ker je sam predsednik Burgiba prozabavno usmerjen in velik oboževalec francoske kulture.

Vendar odnosi med Tunisom in Francijo niso bili vseh pet let tako dobro, kakor se je zdela. Medsebojna trenja so nastala iz različnih razlogov. Večših so se zaostriili odnosi zaradi evakuiranja francoskih čet, drugje spet zaradi finančnih vprašanj ali izseljevanja nekdanjih francoskih veleposelstnikov, katerih zemljo je vlada nacionalizirala ob odškodnini in jo pozneje dodelila tuniškim kmetom. Leta 1958 je prišlo do močnih trenj zaradi francoskega obstrejanja tuniške vasi Sakiel-Sidi-Jusef, ker Tunis

končno sporazumel po miritvi v Alžiru. Osmega julija je tuniški predsednik v posebnem pismu de Gaulleu znova ostro navel na problem. Nekaj dni pozneje je govoril v skupščini: "Naše ljudstvo ne more biti več potrpežljivo." Je dejal: "Potrebno je, da pride do popolne evakuacije. Le tako lahko ohranimo možnost za iskreno sodelovanje." Omenil je tudi svoj septembrski razgovor s francoskim predsednikom in njegove obljube. Sedaj tega v Parizu ne upoštevajo.

To je bil povod za nekakšno blokado Bizerte. Tri dni pozneje je predsednik Burgiba v skupščini izjavil, da "vstopajo v resno obdobje". Razen tega je vprašanje Bizerte povezal tudi s sahariskim vprašanjem. K ta namen je poslal tudi prve tuniške patrulje na ozemlje, ki sodi k Tunisu. Zahteval je, da bi se sedaj postavili meje Sahare in ozemlje tako porazdelili med Alžir, Maroko in Tunis. Seveda te zahteve niso z kdo ve kakim navdušenjem sprejeli Alžirci, ki govore o enotni alžirski Sahari. O tem bi se morali pozneje domisliti z neodvisnim Alžircom.

Tuniški predsednik je tako postavil dve zahtevi, ki Francozom niso prav nič všeč. Tuniška mladina se je pričela zbirati. Zelja, da oporišče francoske mornarice povsem osame, so postajale resničnosti. Tisoči Tunizijcev so pričeli zaustavljati francoske vojaške tovornjake in avtobuse z vojniki. Prišli so graditi barikade. Francozi trde, da so Tunizijci celo streljali na letala in helikoptere, ki so prihajali na letališče Bizerto. Prišel je usodni 19. julij in z njim pričetek najhujše tragedije.

Bizerto pristojevalo med najpomembnejša vojaško-pomorska oporišča na Sredozemlju, takoj za Gibraltarjem in Malto. V okviru francoskega vojaškega sistema igra pomembno vlogo skupno s Toulonom, Cherbourgom in Brestom. Zanimivo je, da pristanišče ne predstavlja enotnega bloka na majhnem prostoru, temveč večji kompleks na površini nekaj sto kvadratnih kilometrov. Glavni vojaški objekti so pristanišče za vojne ladje, zračno oporišče Sidi-Ahmed ter velik arzenal s 5.000 delavci Sidi-Abdalah. Med temi napravami je več deset kilometrov naokrog vse polno kasarn, velikih

protiletalskih zaklonišč, radarskih naprav in skladišč streliva. V vojaškem pristanišču je vedno po več deset vojnih ladij in več podmornic. Tu živi skupno do 15.000 vojaških oseb.

Na tem območju živi kakih 70.000 ljudi, med njimi le 15.000 Francozov. Bizerta sama je precej veliko mesto, v okolici pa je tudi več naselij. Se ko je bil Tunis francoski protektorat, so to območje smatrali kot posebno francosko ozemlje. Francozi se tega drže tudi danes. Francoski poveljniki se danes nadzirajo ves dohod iz pristanišča, preprečujejo gradnjo določene industrije ter nadzirajo prebivalstvo iz povsem "vojaških razlogov".

Ni dvoma, da bodo nedavni krvavi dogodki prisilili uradni Pariz, da se s Tunisom pomeni o bodočnosti tega pristanišča. Sotljo, da bo Francija skušala najti nekakšno kompromisno rešitev, posebno še, ker predsednik Burgiba ne skriva svojih simpatij do Zahoda, čeprav se na drugi strani zavzema za arabsko solidarnost in za boj proti vsem ostankom nekdanje kolonialistične vladavine.

„NEBRZDANA IGRA Z USODO ČLOVEŠTVA“

PREDSEDNIK TITO O DOGODKIH OKROG BIZERTE IN MEDNARODNEM POLOŽAJU

Predsednik Tito je dal v nedeljo na Brionih posebno izjavo v zvezi z dogodki okrog Bizerte. "Najnovejši razvoj mednarodnega položaja kaže, da smo ponovno na najnevarnejšem robu vojne," je dejal. "Nevarnost, pred katero smo, vzbuja veliko zaskrbljenost. Dejstvo je, da tisti, ki danes razpolagajo z vojaško silo, ne govorijo več o miru, temveč o vojni. Mrzljivo se oborožujejo z najbolj pogubonosnimi vojaškimi sredstvi, pripravljajo mobilizacijo novih vojaških kontingentov, namesto da bi pripravili njihovo zmanjšanje, rušijo že tako slabe mostove za mirno reševanje spornih vprašanj itd."

Nastajajo nova žarišča možnih vojaških spopadov. Laos, Angola, Alžir, Kongo, Južna Afrika, Berlin, Zahodni Iran, Kuvajt, Kuba in najnovejša agresija proti Tunisu ter dogodki okrog Bizerte napovedujejo mračne perspektive za ohranitev miru.

Vodijo sterilne razgovore, obenem pa brusijo nože in kujajo orožje za obračunavanje z vojaško silo. Agresivni vojaški podvigi so vedno pogostejši, grmenje topov postaja vesplošno. Pri tem ravnanju nekatere države tako, kakor da bi hotele napetost okrog Bizerte izkoristiti za uresničitev svojih kolonialističnih in imperialističnih smotrov.

Stotine mrtvih mož, otrok

in žena, ki so padli v bojih okrog Bizerte, zahtevajo, naj miroljubno človeštvo našlo ukrepa, dokler je še mogoče zaustaviti nebrzdano igranje z usodo človeštva. Tu ne zadoštujejo več osamljene izjave in pozivi, potrebna je akcija vseh miroljubnih sil na svetu. Bolj kot kdaj po drugi svetovni vojni je sedaj potrebno močno dvigniti glas obsodbe in protesta proti neodgovornim poizkusom, da bi pripravili največjo katastrofo.

Zdrava človeška pamet se mora zgoditi sprico negotovosti, v kateri je svet. Tisti, ki se igrajo z grožnjami, pozabljajo, da smo na točki, ko se nadzorstvo lahko izmakne iz rok — in katastrofa je potem neizbežna.

Globoko sem prepričan, da to bozaten dele vsi miroljubni ljudje in da se strinjajo s tem, da je tokrat treba odločno zahtevati, naj ustavi ples na robu vojne in naj krenejo po poti miroljubnega reševanja vseh spornih vprašanj.

OD TEDNA DO TEDNA

POLICIJSKO NASILJE V LUANDI

LUANDA — Kakor poroča portugalska agencija Lusitania, so portugalske policijske oblasti v glavnem mestu Angole izvedle doslej največjo racijo v domačinski četih mest. Pri tem je bilo ubitih 15 domačinov, ker so se baje "upirali". Večje število oseb so zaprli.

ARETIRANI KRIVCI?

BOZEN — Politijski komisar južnotirolskega glavnega mesta Bozen Puelis je sporočil, da so po njegovem mnenju zaprli vse

"krivce nedavnih sabotaž". Po njegovih izjavah so zaprli kakih 100 oseb, med njimi 13 članov provincijskega upravnega sveta Južnotirolske ljudske stranke (SVP). Pri raciji je policija odkrila 100 kg dinamita. Kot je znano, so "neznanec" vrnil v znak kakih 30 stebrov električnega daljnovođa in na več mestih poškodoval progo.

POMOC TUNISU

KAIRO — Svet Arabske lige je v ponedeljek sklenil, da bodo dežele članice odločno podprle Tunis v njegovem boju proti francoskim napadalcem. Cimprej bodo poslali

na območje Bizerte prvi kontingent prostovoljcev iz arabskih dežel. (Kot je znano, so se kot prostovoljci prijavili tudi mnogi drugi državljani pri tuniškem veleposlanstvu). Svet je tudi obsodil Francijo, ker se noče ravnati po sklepu VS ter umakniti svoje čete na začetne položaje pred napadom.

MAJHEN NAPREDEK

ZENEVA — Po poročilih ponedeljkove seje zvezne konference o Laosu so dosegli določene napredek pri sestavljanju besedila za uvod deklaracije o laoski nevtralnosti. Sporazumeli so se tudi, da bodo imenovali komisijo, ki bo skušala vskladiti razlike v stališčih, ki so jih doslej poljske, sovjetske, ameriške in britanske delegacije.

TEHERANSKE INAČICE

BODOČNOST NEMČIJE IN ODNOS DO FRANCIJE NA SESTANKU ROOSEVELT-STALIN-CHURCHILL LETA 1943 V TEHERANU ○ NETOČNI BOHLENOVI ZAPISKI ○ AMERIŠKI PREDSEDNIK SE JE STRINJAL S STALINOM GLEDE NEMČIJE

Zunanji ministri ZDA, SZ in Velike Britanije so svoj čas obljubili, da ne bodo objavili 18 let zapiskov z znane Teheranske konference (od 28. novembra do 1. decembra leta 1943). Trije uveličali so v času odločnega odpora proti nacizmu v bistvu odločili o usodi Evrope... Tri veselice so tudi sklenile, da ne bodo brez predhodnega soglasja objavljali gradiva tudi z ostalih konferenc (krimske, kairske in postdamske).

Prvi so sporazum prekršili Američani. Njihovo zunanje ministrstvo je objavilo svojo inačico zapiskov s krimske konference. Letos 17. junija je dalje objavilo Bohlenove zapiske s teheranske konference. Seveda so uradno takoj reagirali v Moskvi. Sedaj, ko sili berlinski in nemško vprašanje v ospredje, bi po mnenju sovjetske vlade zahodni zavezniki v protinacistični vojni radi prikazali dogodka tako, kakor da bi bila edino SZ za nemško razcepitve in proti Franciji. Zato je sovjetska revija "Mednarodno življenje" pričela objavljati sovjetsko inačico zapiskov s teheranske konference s komentarji, kar v skrajšani obliki objavljamo.

Konferenco v Teheranu je kot njen najmlajši udeleženec odprl ameriški predsednik Roosevelt. Za njim je govoril Churchill. Po sovjetskem stogramu sodeč je dejal: "To je največja koncentracija svetovnih sil v zgodovini človeštva. V naših rokah je, da zmanjšamo rok vojne in odločimo o zmagi in bodoči usodi človeštva. Prosim boga, da bomo vredni krasne možnosti, ki nam jo je dal, možnosti,

da služimo človeštvo." Roosevelt: "Ali morda želi maršal Stalin kaj povedati?" Stalin: "Ko pozdravim konferenco, bi rad nekaj pripomnil. Mislim, da nas zgodovina boža, Dala nam je v ro-

obema deželama. Roosevelt je ponudil Stalinu presežke ameriškega in britanskega vojnega transportnega ladjeva, da bi ustvarili sovjetsko trgovsko ladjeva. Stalin je predlog sprejel. Roosevelt je tudi kritiziral de Gaulle. Po njegovem mnenju so Francozi "dober narod, vendar potrebujejo pomoč novo vodstvo, mlajše od 40 let, ki ni zavzemalo nobenih mest v bivših vladah." Stalin je pristavil, da žele biti neka-

Stalin nadalje pravi, da je po zajtrku, ko je Roosevelt odšel, govoril s Churchillom o ohranitvi miru v prihodnje. Churchill je menil, da se Nemčija ne bo mogla zlahka postaviti na noge. Stalin se s tem ni strinjal. Po njegovem mnenju bo potrebovala 15 do 20 let, da si opomore. Čeprav bodo postavili Nemčiji še take pogoje, jih lahko obide. Da bi preprečili agresijo, je mogoče, da imajo možnost zavzeti najvaž-

TEHERANSKA »VELIKA TROJICA« — Od leve proti desni: premier Stalin, predsednik Roosevelt in premier Churchill.

ke zelo velike sile in zelo velike možnosti. Upam, da bomo storili vse potrebno in na tem posvetovanju v potrebni meri ter v okviru sodelovanja izkoristili silo in oblast, ki so nam jo dali naši narodi. Sedaj pa se lotimo dela."

Tako se je pričela konferenca. Pred tem se je Stalin menil z Rooseveltom o položaju na frontah in o povojnem gospodarskem sodelovanju med

nejše strateške točke z namenom, da jih ne zavzame Nemčija. Isto velja za Japonsko. Prav bi bilo sprejeti sklep, da bi organizacija Združenih narodov, ki jo bodo ustanovili, imela pravico zavzeti strateško pomembne točke.

Roosevelt je odgovoril, da se s Stalinom strinja stoddstono.

Omenjeni častnik bo zapiske objavljati tudi še v prihodnje.

(Nadaljevanje z 2. strani) je nad temnimi in nečloveškimi fašističnimi silami, ki jo je človeštvo plačalo z desetimi milijoni mrtvih.

Jugoslavija je zato bila neprestano v vrstah tistih dežel, ki so se zavedale, da je treba voditi stalno borbo za nove mednarodne odnose, da bi se preprečilo ponovno prelivanje krvi. Zgraditi svet miru pa pomeni, zgraditi svet brez imperialističnih nasilij, brez kolonij, brez podrejenih, odvisnih in nerazvitih dežel — ker vse to skriva v sebi stalno nevarnost za mir. Mir, če naj bo trajen, ne more biti mir koncentracijskih taborišč, mir izkoriščanih, ki molče pod bičem izkoriščevalcev, mir nepismenih in slabotnih množic, ki so na razpolago tujemu izkoriščanju. Zato je bila za nas borba za mir stalen odpor vsem takim tendencam, pomembno kolonialnim narodom, da bi se osvobodili in pomoč vsem tistim silam, ki so žele reševati mednarodne probleme z medsebojnimi dogovarjanjem, brez uporabe sile.

Jugoslavija bo zato največji pobornik ukinjanja vseh takih oblik mednarodnega sodelovanja, ki nosijo v sebi nevarnosti nove vojne, kakor je to na primer delitev sveta na bloke. Jugoslavija je bila med poborniki ideje in dela za to, da bi si človeštvo v Organizaciji združenih narodov ustvarilo orožje za konstruktivno mednarodno sodelovanje. Danes je v svetu kolonializem doživel popoln poraz, ideja o nujnosti sodelovanja, o nujnosti aktivne koeksistence zmaguje, v OZN je vključeneh na desetine novih, do večeraj kolonialnih dežel.

Toda prav sedaj smo tudi priče, kako se sile, premagane v drugi svetovni vojni, ob nebudnosti in napačnih računih nekaterih velikih držav, ki smatrajo, da so upravičene krotiti usodo malim in nerazvitim, zopet pojavljajo kot grožnja miru.

Ponovno oboroževanje Nemčije je odraz iste kratkovidne mišlenske politike, ki je pomagala Hitlerju, da je skoro potopil svet v krvi in mukah.

Vsem tem silam, ki mislijo, da je treba zopet oborožiti nemškega žandarja proti socialističnim silam v Evropi in na svetu, vsem tistim velikim silam, ki mislijo, da je prav, da skušajo s ponovno tekmo v oboroževanju, pripeljati svet v katastrofo, vsem tem silam narodi Jugoslavije zoperstavljamo svojo čvrsto odločenost, da se povezujemo in povežemo z vsemi silami miru in napredka v svetu, da doprinesemo vse za to, da se taka igra prepreči za vselej.

Naj živi tovariš Titu!

Naj živi tovariš Titu!

Naj živi tovariš Titu!

Prav ta odločnost in iskrenost jugoslovanske zunanje politike, ki jo tako smelo in odločno predstavlja tovariš Tito, uživa popolno odobravanje in stalno aktivno pomoč vseh naših narodov. S posebnim veseljem smo sprejeli odločitve dežel, ki ne pripadajo nobenemu bloku, da se uveljavijo kot faktor aktivne koeksistence v svetu in prav posebno smo ponosni in zadovoljni, da se bo zgodovinska konferenca teh dežel vršila v Jugoslaviji.

V štirih letih krvave borbe in v 16 letih socialistične izgradnje smo dosegli zelo velike uspehe, da o tem govori vseh svet. Rezultati našega razvoja se vidijo na vsakem koraku. Mi smo lahko po pravici ponosni na ta svoja velika dela, na velike rezultate svoje borbe in dela. Vsi smo globoko prepričani, da bo slovenski narod tudi v bodoče v novem poletu in trdnem povezovanju s drugimi narodi Jugoslavije še z večjim elanom nadaljeval borbo za nadaljnjo izgradnjo socialističnih družbenih odnosov, prepričani, da politika socialistične izgradnje, ki jo vodi Zveza komunistov Jugoslavije s tovarišem Titom na čemu, predstavlja najboljši pot v boljšo, srečno življenje Slovencev in ostalih narodov Jugoslavije.

Tovarišice in tovariši! 22. julij, dan slovenske vstaje, naj spominja vsakega državljanca in vsa bodoča pokolenja na veliki dan, ko je slovenski narod vzal orožje v svoje roke, na veličastno narodnosvobodilno borbo in socialno revolucijo, na veliko trpljenje slovenskega naroda in vseh narodov Jugoslavije, na velike žrtve, ki jih je moral dati slovenski in ostali narodi Jugoslavije za svojo nacionalno in socialno osvoboditev. Spominja naj mladino in bodoča pokolenja, kako so se njihovi predniki hrabro borili in umirali, da bi oni bolje in srečneje živeli.

Spominja jih naj na vse žrtve, ki so padle za svobodo. Orozarija jih naj, da bodo gojili bratstvo in enotnost med narodi, da ne bo več vojne, da bo vladal mir v svetu.

Vsem tistim osvajaalcem, ki so nas hoteli zaslužiti in ki zopet rožljajo z orožjem in se pripravljajo na vojno, naj bo 22. julij opozorilo, da živi na tej zemlji miroljubni narod in ljudje, ki se znao takrat, kadar je njihova svoboda v nevarnosti, tudi boriti za svojo svobodo in pravice, ne glede na žrtve.

Slava padlim herojem in borecem za našo svobodo!

Naj živi socialistična Slovenija v socialistični Jugoslaviji!

Naj živi tovariš Titu!

Ob rob POSLEDNJA PBILOŽNOST

Razprave in priprave za ustanovitev stanovanjske zadruga v Murski Soboti so stare — samo malo pretirano — toliko kot Murska Sobota, saj segajo že v leto 1957. Letos je kazalo, da bo zadeva vendarle izplačala iz mrtvih vod in da bodo pričeli prvi investitorji graditi že v najkrajšem času. Doslej se je prijaviло deset reflektantov, kar sicer ni veliko, toda za začetek dovolj. Toda ti, ki so se odločili za gradnjo, pač želijo, da čimprej pričnejo, saj se je pričelo leto nagibati v drugo polovico in lahko se zgodi, da bo gradbena sezona kaj kmalu pri kraju. Ta dvom investitorjev je upravičen: nekateri so že prodali to ali ono, da se tako finančno pripravijo na pričetek gradnje, toda priprave se vlečejo kot kurja čreva.

Kje je zastoj? Po vseh pripravah se je zataknilo pri Projektivnem biroju, ki ni kos izdelavi načrtov. Vendar na Projektivnem biroju v Murski Soboti zatrjujejo, da bodo načrti pripravljani v prvi polovici avgusta, prvotno pa je bilo domenjeno do 15. julija.

Na vsak način je potrebno, da se gradnje stanovanjskih hiš v okviru stanovanjske zadruge pospeši, saj bo drugače ta akcija, ki je preživela v preteklih letih vrsto težav in kriz propadla tudi sedaj, in prav verjetno je, da je ne bi nihče več postavil na noge čeprav vemo, kako potrebna so v M. Soboti stanovanja, kako malo družbenih sredstev je za te potrebe in kako velika je nazadnje pripravljenost posameznikov, da omilijo stanovanjski problem s tem, da prispevajo za gradnjo lastna sredstva.

SEVERNA MAGISTRALA ODPRTA

Za 22. julij — Dan vstaje slovenskega ljudstva je bila odprta za ves promet Severna magistrala Gornja Radgona — Lenart, ki so jo lani gradile mladinske delovne brigade. Letos je dokončna dela opravila Uprava za ceste LRS. Po novi in lepo urejeni asfaltirani avtomobilski cesti so se prvi peljale kolone avtobusov, tovornih in osebnih avtomobilov iz Pomurja na osrednjo proslavo 20-letnice naše revolucije v Ljubljano. Kaže, da se bo z odprtjem Severne magistrale znatno povečal promet med Pomurjem in ostalimi slovenskimi pokrajinami.

KJE NAJ BO V RADENCIH AVTOBUSNA POSTAJA?

To vprašanje je v Radencih v zadnjem času zelo aktualno. Sedanja postaja je namreč na najbolj nevarnem mestu, na samem križišču ob poti. Skozi to križišče dnevno pelje okrog 26 avtobusov iz Murske Sobotice v Maribor in nazaj. Mimo tega pripelje v Radence več izrednih avtobusov z izletniki, da ne omenjamo kamionov, osebnih avtomobilov, motornih koles itd. Zato ni nič čudno, da se križišče večkrat »zatrpa«, z vozili vmes pa mora poseči službojoči milicijci. Ob takih prilikah se je tudi težko izogniti nesrečam. Potniki, ki izstopajo z avtobusov, večkrat prečkajo cesto na samem križišču, čeprav se pogostokrat ne prepričajo o prednostih enega ali drugega vozila.

Da bi rešili vprašanje avtobusne postaje v Radencih, se je pred kratkim sestala občinska komisija za vzgojo in varnost v prometu, ki je skupno s predstavniki okrajne komisije, ObLO Gornja Radgona in člani Turističnega društva Radenci razpravljala o tem najbolj perečem problemu Radencec. Člani komisije so si sami ogledali nekaj mest, kjer naj bi bila bodoča avtobusna postaja. Večina članov omenjene komisije je bila mnenja, da bi začasno prenesli avtobusno postajo na trenutno najbolj primerno trikotno mesto

GRAD

Kmetijska zadruga Grad bo na območju poslovne enote Bondonci pričela urejati 19-hektarski plantažni sadovnjak. Elaborač je že potrjen, sredstva pa tudi zagotovljena.

Na dnevnem redu: srednje in strokovno šolstvo

V preteklem tednu je bilo v Murski Soboti posvetovanje o problematiki šolstva. Posvetovanja se je med drugimi udeležil tudi Vladko Majhen, predsednik republiškega sveta za šolstvo. Glede na perečo problematiko v našem šolstvu, ki so jo obravnavali na tem posvetovanju, smo po posvetovanju zastavili v zvezi s tem nekaj vprašanj podpredsedniku OLO Murska Sobota Francu Šebjaniču.

Vprašanje: Ali bi nam lahko povedali kaj več o izredno veliki zainteresiranosti mladine in staršev za šolanje v srednjih in ostalih učnih zavodih, ki smo jih letos pričeli v našem okraju?

Mislím, da je treba pri obravnavanju tega vprašanja takoj uvodoma navesti nekaj dejstev, ki jih dokaj zgovorno ilustrirajo nekateri številni podatki. Poslednja leta kor... je pri nas šolsko obveznost povprečno okrog 2.000 učenec, osmi razred osnovnih šol pa je v preteklem šolskem letu uspešno končalo okrog 1.100 učencev. Izmed teh je, razumljivo, vsako leto tudi največ prijavitelcev za šolanje v srednjih oz. srednjih strokovnih šolah. Medtem ko je pa n. pr. lansko leto bilo odločenih ob vpisu v prve razrede le 73 prijavitelcev, je letos to število naraslo na 157, se pravi, da se je več kot podvojilo.

Vzrokov za naglo preusmeritev ali bolje — pospešeno zainteresiranost za srednje šole je več. Vendar pa je prav gotovo eden glavnih ta, da pri naših državljanih, predvsem pa pri sami doraščajoči mladini vse bolj in bolj prevladuje mnenje, da krpe zemlje in sezonsko zaposlovanje brez kvalifikacij ne predstavljajo več izključno in zanesljivo perspektivo.

Vprašanje: Kje pa je po vašem mnenju iskati razlogov za težave pri sprejemanju učencev v srednje in strokovne šole?

Prvi in največji problem okrog možnosti sprejema večjega števila učencev na srednješolske in strokovne učne zavode predstavlja predvsem pomanjkanje učnih kadrov. Drug pereč problem je vsekakor tudi pomanjkanje kvalitativnega oz. vsaj do gotove mere odgovarjajočega učnega prostora; v našem okraju imamo namreč v republiškem merilu najstarejša šolska poslopja, v povojni izgradnji novega šolskega prostora pa smo glede na omejene investicijske možnosti spet med poslednjimi v naši republici, čeprav je treba podčrtati dejstvo, da se je v

lanskem in letošnjem letu izgradnja šol ohrabrujoče razmahnila. Kar zadeva srednje šole bi opozoril na to, da je že dograjen stavbni trakt za potrebe učiteljskega, v zaključni fazi je potem izgradnja srednje tehnične šole v Lendavi, te dni pa se začena tudi gradnja paviljona za srednjo medicinsko šolo v Murski Soboti.

Vprašanje: Kakšni so potemtakem izleti za zagotovitev šolanja doslej odloženih učencev?

Zahvaljujoč skupnim naporom vseh odgovornih činiteljev je za ta pereč problem le najdena sorazmerno zadovoljiva rešitev. Občinski svet za šolstvo v M. Soboti — tu je namreč največ srednjih šol — je sklenil, da se z novim šolskim letom odpre še en oddelek pri Ekonomski srednji šoli ter prav tako en oddelek na gimnaziji. Razpisana so pa tudi mesta za vpis v bodočo gostinjsko-izobraževalni center.

Opozoril bi pa tudi na to, da se lahko zainteresirani mladinci in mladinke v večjem številu prigrisajo še na vinarstvo-sadjarstvo šole v Podgrađu pri Ljutomeru, nekateri pa prav gotovo še na srednjo-tehnično šolo v Lendavi, kjer bo s prihodnjim šolskim letom poleg strojnega odprta tudi kemijski oddelek.

Izven našega okraja bi se lahko manjše število naše mladine šolalo tudi v Mariboru na srednji strojno-kmetijski šoli, ki bo spet odprla vrata. Vse to kaže, da se pereč problem šolanja pomurske mladine dejansko rešuje v mejah stvarnih možnosti.

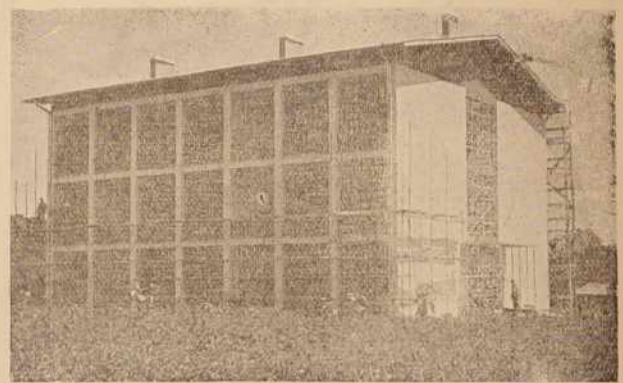
Vprašanje: Ali bi nam ob koncu lahko rekli še kaj o novi srednji šoli za telesno vzgojo? Ustanovitev te šole, kot je znano, so terjale izredno velike potrebe po strokovnih učiteljih telesne vzgoje — na 113 šolah imamo namreč samo 9 strokovnih učiteljev in 1 profesorja.

Ta oddelek, ki je sprejel 31 kandidatov (13 jih ina izpite) bo deloval v domu TVD »Par-

tizan» v Murski Soboti in potemtakem ne bo obremenjeval tesnega šolskega prostora. Pri tem pa velja posebej podčrtati tudi to, da so kandidati iz vseh predelov našega okraja. Zdi se mi, da bomo v bodočnosti morali veliko bolj kot doslej na ta in podoben način reševati vprašanje šolanja naše mladine oz. strokovnega izobraževanja potrebnih mladih kadrov — in to ne samo v šolah temveč tudi v gospodarskih organizacijah in njihovih centrih.

Jutri na zasedanju okrajnega ljudskega odbora O razvoju in problemih petrovsko-šalovske komune

Obdorniki okrajnega ljudskega odbora bodo jutri na zasedanju obeh zborov okrajnega ljudskega odbora razpravljali o nadaljnjem razvoju in problemih petrovsko-šalovske občine. Na območju petrovsko-šalovske občine prebiva po najnovejših podatkih 8000 ljudi, gospodarske površine pa merijo 4023 hektarov, 2988 travnikov in 4740 hektarov gozdov, kar pomeni glavni vir dohodkov prebivalstva občine. Močno je v občini razvita tudi živinoreja; kot pomembno gospodarsko panogo pa smatrajo sad-

Nova šola v Bogojini, ki jo bodo slovesno odprli 27. t. m., soči po svoji notranji ureditvi med najlepše šolske objekte v Pomurju. Šola ima 8 učilnic, delavnice za tehnični pouk, pionirsko sobo, kuhinjo in jedilnico, kabinete in druge pomožne prostore.

Na dan, ko bodo šolo odprli, bo v Bogojini večja prireditve, združena s kulturnim programom.

Avgusta odkup plemenske živine

Zastoj v odkupu goveje plemenske živine je našemu gospodarstvu vsaj po prejšnjih ocenitvah nanesel precejšnjo zgubo. Toda kot vse kaže se bo z avgustom promet s to živino spet sprostil in po ponudbah sodeč bo do konca leta predvideni obseg odkupa tudi dosežen. Kmetijska gospodarstva iz Bosne in Hercegovine so namreč z našimi organizacijami sklenila pogodbo za odkup čez 700 glav. Živino bodo odkupili v glavnem v prvi polovici meseca avgusta. Bosna ima potrebe še za okrog 1000 glav te živine in to bo verjetno nakupila pri nas v jesen-

skih mesecih. Naslednji ponudnik, toda prav tako za jesenske mesece je Makedonija, ki potrebuje okrog 600 glav plemenske goveje živine. Cene za to živino bodo ostale v glavnem nespremenjene. Ker je že precejšnje število telic otelilo, bodo tudi te odkupljene in sicer kot krave s teleti.

Področje občine bo ostalo tudi v bodoče predvsem agrarnega značaja. Kmetijske zadruge že dograjujejo nove hlevne in sicer v Šalovcih za 200 glav živine, KZ Petroveci pa

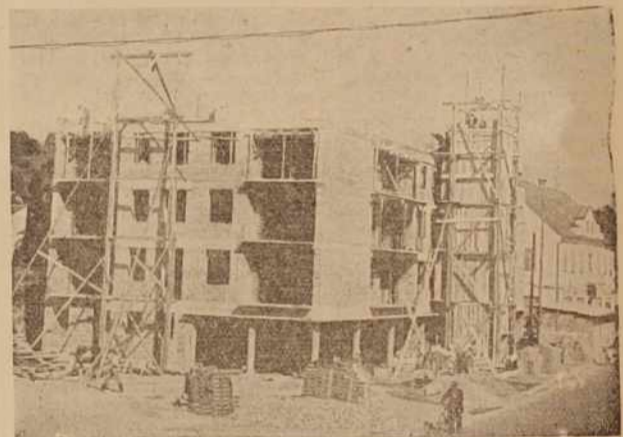
bo poleg hlevov uredila tudi perutninarsko farmo. Ker ima pretežni del Goričkega pogoja za sadjarstvo, pripravljajo kmetijske zadruge petrovsko-šalovske občine tudi plantažne sadovnjake. Teh so doslej uredili na dvanajstih hektarih, načrti pa so pripravljene še za nadaljnjih 280 hektarov.

Prebivalstvo občine je v preteklih letih prispevalo velik delež za elektrifikacijo, prav tako pa pomagajo s prostovoljnimi prispevki tudi pri objekti, ki jih gradijo letos. Samo za dograditev šole in zdravstvenega doma so prebivalci prispevali 130 tisoč kosov opeke, precej gradbenega materiala, pri zadnji nabiralni akciji pa so zbrali za 5 milijonov dinarjev lesa. Letos urejajo s prostovoljnimi delom tudi nekatere ceste, še vedno pa je nereseno vprašanje povezave Salovec z Mursko Soboto.

POSVETOVANJE O SVINJEREJI

Danes bo v M. Soboti posvetovanje o svinoreji, ki ga je sklicala Okrajna kmetijsko gozdarska zbornica. Posvetovanja se bodo udeležili kmetijski tehniki, veterinarji ter drugi. Na posvetovanju bosta imela referate veterinarja Marija Lotrek o pojavih raznih boleznih pri svininah švedske pasme in njihovih vzrokih ter inž. Sterman o načini prehrane svinj ter pasme ter vzrokih delnih neuspehov v individualni reji.

Zbornica je to posvetovanje sklicala zaradi vse pogostejših pojavov obolenj svinj švedske pasme. Lani, ko je bil redko zasebni kmetovalec in so namenjeni za to kot konci. Med tem, ko naša kmetijska gospodarstva pri tej namci dosežemo lene uspehe in tudi 80% prirastka svinj let be-kone, na pri individualnih kmetovalec in takih uspehov, kar seveda predstavlja občutno škodo. Po ustanovitvi so vrzeli obolenj predvsem v načini prehrane. Na kmetijski zavod je to vrzelo opozoril, z ugotovitvami na se bodo na posvetovanju seznanili predvsem kmetijski tehniki kmetijskih zadrug ter tako lahko nudili rešitvam potrebno strokovno pomoč.

V Radgoni spet novi stanovanjski blok

SPREJETA ZADRUŽNA PRAVILA

Pred dnevi so na seji zadružnega sveta v KZ Gornja Radgona sprejeli zadruga pravila, v katerih so določili nove poslovne enote in to v A-pačah, Gornji Radgoni, Slati-na Radencih, Vidmu ob Ščavnici in pri Negovi. Nova KZ bo tako vključevala okrog

1.360 članov. Zadruga svet je na omenjeni seji razpisal tudi volitve v nove obratne delavske svete, ki bodo 29. julija

S formiranjem obratnih delavskih svetov je razumljivo, da bodo le-ti imeli vrsto pristojnosti. Sprejemali bodo pravilnike o delitvi osebnih dohodkov, odločali o sprejemu in odpuščanju delavcev svoje poslovne enote itd. Na seji so razpravljali tudi o planu investicij za letoš. Tako bodo letos z lastnimi sredstvi kupili tovorni avtomobil, zgradili skladišče in garaže pri Vidmu ob Ščavnici ter nabavili nekaj priključkov za traktorje. Iz investicijskega sklada bodo kupili kombajn, iz sredstev sklada skupne porabe pa financirali gradnjo stanovanja. Iz tega sklada bodo namenili 500 tisoč dinarjev tudi za štipendije. Na omenjeni seji so sprejeli tudi pravilnik o delovnih razmerjih.

ŽIVINA IZ ZAHODNE NEMČIJE

Kmetijsko gospodarstvo Rakičan je dobilo te dni 43 bre-jih telic, svetlo-lisaste pasme iz Zahodne Nemčije. Telice bodo telile v naslednjih treh mesecih.

Posestvo bo dobilo še 47 telic iste pasme. Za nabavo so se odločili zaradi tega, ker se v Pomurju vzreja precej plemenskega materiala v razne kraje naše države.

Med trgovino in proizvodnjo

Pravic pri odločanju in večjim samostojnostim poslovnih enot. Ponekod ne vidijo tudi smiselnosti v teh enotah. Razlog je namreč dokaj jasen: dohodki se ustvarja še vedno iz odkupa. V nasprotju s tem bi se pa poslovne enote morale ukvarjati predvsem s proizvodnjo in njeno organizacijo. Z ozirom na strukturo lastništva v naši kmečki posestvi seveda v pretežni meri tudi s proizvodnjo na zasebnih kmetijah. Na to so pa doslej v marsikateri zadrugi razmišljali, ker je tako delo namreč težje in zahteva več prizadevanja. Nič čudnega ni potem, da se je tudi pri kooperaciji iskala bolj enostavna oblika, ki pa je zadrugo spreminjala v servis za razne usluge.

Tako miselnost v nekaterih zadrugah zelo nazorno pona-

zarjajo najrazličnejši pojavi. V neki zadrugi so n. pr. kmetijske tehnike, ki bi v tem času morali delati predvsem na kooperaciji, zaposlili kot traktoriste. Marsikje so ti kadri tudi daleč od proizvodnje s katero bi se morali predvsem ukvarjati. Tudi urejevanje organizacijskih problemov je še zelo počasno. Omenimo naj samo, da si v marsikateri zadrugi upravna vodstva niso uspela določiti pravega mesta. Marsikje menijo, da morajo neposredno iz uprave urejati vse zadeve. So pa tudi primeri, da je direktor zadruge tudi upravnik poslovne enote, ki je v tistem kraju, kjer ima zadruga svoj sedež. Na tak način seveda daleč ne bo mogoče.

Ob vrsti pomanjkljivosti pa v nekaterih zadrugah opažamo zelo razveseljive pojave, predvsem kar se tiče iskanja oblik za tesnejše sodelovanje med

zadrugami in zasebnimi kmetijskimi proizvajalci. Te izkušnje bo potrebno seveda prenašati tudi v druge in imeti zanje več posluha. Zlasti v KZ M. Soboti so našli izredno uspel in dober način, kako povečati kmetijsko strokovno službo. Po vseh so zaposlili kmetijske tehnike, ki imajo na ta način neposreden stik s kmetovalci. Tudi v KZ Ljutomer so si že jasno določili načelo o organiziranju kmetijske proizvodnje. Enako kot v KZ Murska Sobota bodo s kooperacijo dopolnjevali lastno proizvodnjo, kar jim bo omogočilo, da bodo sčasoma vsi kmetijsko proizvodnjo povezali in bo ne glede na lastništvo v proizvodnem smislu predstavljala zaokroženo celoto. To so seveda pomembni koraki, ki kažejo že na bolj perspektivno načrtovanje. Tudi poslovne enote s svojimi proizvodnimi nalogami dobivajo globlji smisel in pomen. Dokler seveda ni takega perspektivnega programa, se tudi ni mogoče iznebiti trgovskih dejavnosti, ki so sicer važne, nikakor pa ne smejo biti prvenstvene.

Preteklo sredo dopoldne se je v Lutvercih pripetila nesreča. Jermenik je zgrabil levo roko delavca Ludvika Istiniča in mu jo v podlakti popolnoma odtrgal.

Kaj je vzrok nesreče? Istinič je mazal jermenik na traktorju Ferguson kot kaže improvizirana slika. Traktor je bil v pogonu, kar je proti predpisom.

In kaj vse so se ugotovili? Mlatilnica je bila popolnoma nezavarovana. Niso uporabljali vrvi za zaščito jermena, niso imeli predpisanih oblog, za rezanje snopja so uporabljali dolge kuhinjske nože, okrog mlatilnice se je podila kopica otrok.

In še malo statistike: v lanskem letu je bilo na območju Zavoda za socialno zavarovanje v Gornji Radgoni 301 nesreča, letos v prvem polletju pa že 174, kar pomeni, da se je ponesrečil v prvem polletju vsak 20. zaposleni.

Torej: več previdnosti!

PO ČEM JE OPEKA?

V zadnjem času so se zlasti med zasebnimi graditelji stanovanjskih hiš razširile vesti o znatnem znižanju cen zidakov in nekaterih ostalih izdelkov opekarniške industrije. Vendar pa kot vse kaže večina tovrstnih podjetij ne misli na znižanje. Po izjavah predstavnikov so cene ostale iste in so za zidak 15 in 16 dinarjev, za strešno opeko pa od 26 do 30 dinarjev. V večini podjetij tudi poudarjajo, da nimajo večjih zalog ter da v glavnem svojo proizvodnjo redno prodajajo. Le glede zidakov so nastali manjši zastoji. Cene svojih proizvodov sta znižali le opekarni v G. Radgoni in Lendavi. Gornjeradgonsko opekarniško podjetje v zadnjem času daje 5-odstotni popust pri prodaji ceni, večje težave v prodaji pa so nastale le v opekarni Lendava in to predvsem pri zidakih. Zaradi zastojov v prodaji je ostala v skladišču dvomesečna proizvodnja zidakov. Podjetje je prodajno ceno znižalo za 1 din pri zidakih, znatneje pa še pri odjemalcih večjih količin in sicer tudi do 20%. Zaradi zastojov v etapan

zmanjšujejo število zaposlenih. Z ozirom na ugodne možnosti prodaje strešne opeke, pa je podjetje za 4,5 krat povečalo to proizvodnjo.

Problemi v prodaji in pa tudi vesti o znižanju cen so, kot menijo v opekarniških podjetjih, nastale predvsem zaradi velikih ponudb opekarniških podjetij na Hrvaškem,

ki so prej razpolagale z znatnimi zalogami in tako precej napolnile trg. To je pa po mnenjih bolj začasnega značaja, saj se kot zatrjujejo v gradbenih podjetjih gradbena dejavnost ni zmanjšala. Zato je tudi pričakovati, da se bo trg v kratkem spet uravnovesil. **nc**

Mirko Hočevar

Mirko Hočevar je dvakrat kratkotrajno služboval v Pomurju, leta 1925 kot notarski pripravnik, po osvoboditvi l. 1945 pa kot sekretar vojaškega sodišča pri delegaciji SNOS, vendar je postal za ostal velik prijatelj naše obojne pokrajine in naših ljudi. Se kot pomočnik sekretarja izvršnega sveta LRS za splošne gospodarske zadeve, ko ni imel več neposrednih stikov s Pomurjem, je pri obravnavanju perečih problemov tega področja, večkrat dejal: »Pomurju je treba pomagati«. Se posebej mu je bil pri srcu Zavod za širjenje elektrifikacije področja, ko se je prepiral o njegovi koristnosti in uspehi, ki jih je dosegel.

Dne 23. julija, ko je bila v Vidmu ob Ščavnici praznava 20. obletnice revolucije, ki bi se je rad udeležil, je nenadoma umrl.

Mirko Hočevar je v nižji gimnazij organiziral napredno dijaško društvo z literarnim in narodnim značajem. Za prvih gimnazijskih letih je bil protostavski orientiran. Bil je Jugoslavčan. V celjski višji gimnaziji je bil v letih 1916-1918 voditelj skupine jugoslovanskega orientiranih dijakov. Imeli so ilegalno politično organizacijo, ki je navezala stike s podobnimi organizacijami v Ljubljani, Mariboru in Zagradu. Ko se mu koncem 2. gimnazije zaradi njegovega političnega udejstvovanja zagrozilo z izključitvijo je šel študirat v Novo mesto, kjer je dokončal prekrat. Takoj po prihodu v Novo mesto je skupno z Francem Strajnjarjem in drugimi organiziral napredno dijaško organizacijo. V političnih l. 1919 je organiziral v Celju prvi kongres jugoslovanske napredne srednješolske mladine, ki so se ga udeležili delegati vse Jugoslavije. Bil je predsednik tega kongresa.

Da bi lahko nadaljeval visokosolski študij, se je zaposlil kot pomožni urednik gospodarske rubrike v uredništvu »Jugoslavije«.

L. 1929 je bil med ustanovitelji JAD »Triglav« v Ljubljani, v Celju pa je bil član »Kluba naprednih slovenskih akademikov«.

Ko je končal študij je bil kakor že omenjeno, nekaj časa notarski kandidat v Murski Soboti, potem do leta 1929 v Celju, nakar je bil odvetniški kandidat v Celju do osamosvojitve julija 1932. Politično se je v tej dobi razvil v avtonomista oziroma federalista. Postal je simpatizer levic. Politično se je začel udejstvovati najprej na javniškem gibanju, ki ga je vodil Stane Vidmar. Ko je dr. Korosec to organizacijo razpustil, se je pridružil dr. Lončarjevi kmečko-delavski skupini. Pri petomajskih volitvah je podpiral kandidaturu Jerneja Stanteta, pri volitvah 11. decembra 1938 pa listo, ki so jo sestavili komunisti skupaj z drugimi progresivnimi skupinami z imenom »Združena opozicija na celjski okraj«. Kandidata na tej listi sta bila lekarnar Fedor Gradnik in Albin Vipotnik. V tem času je začel Hočevar nastopati kot branilec v komunističnih procesih. Sodeloval je v dr. Jožetom Vilfanom in dr. Ivom Stempiharjem. V dobi formiranja koncentracijskih taborišč je za konfirmanco sestavil pritožbo na Upravno sodišče v Celju. Vse to delo je opravil brezplačno, razen tega je je dal prispevke še za »Ideolo pomoč«.

Cep ravni bil vojaški obveznik, je ob izbruhu vojne vstopil prostovoljno v Istrsko-primoreško legijo. Ko se je ta legija razformirala, se je vrnil v Celje, kjer so ga Nemci aretirali in 7. 6. 1941 deportirali s prvimi transporti v Srbijo. Koncem septembra je za bil od beograjske specialne policije aretirán in predan Gestapu. Iz zapora Gestapa je bil 18. 11. 1943 odpuščen na 4-mesečno prisilno delo v horski rudnik. Po prestani kazni se je vrnil v Beograd, kjer so se pred osvoboditvijo sestavili ilegalni slovenski odbor, ki je kot začasní odbor OE za Srbijo organiziral začetke Slovencev v OE. Ko se je ta organizacija preimenovala v Slovensko-kulturno-prosvetno društvo »France Rozman« je bil v njej referent za vojaški odsek, ki je formiral slovenski bataljon. Po ustanovitvi državne komisije za vojno škodo je bil njen pravni referent, pred tem pa sekretar »Anketne komisije za ugotavljanje zločinov nasilnega preseljevanja Slovencev«. 23. aprila 1945 je prišel v Mursko Sobotu, kjer je, kakor že omenjeno, bil sekretar vojaškega sodišča za Prekmurje pri delegaciji SNOS. Enako dolžnost je za tem imel še v Mariboru, kjer je pa kmalu postal predsednik vojaškega sodišča mesta Maribora. Za tem je prevezel mesto pravne referenta nadzorne komisije IOOF Slovenije v Ljubljani, zaposlen je bil tudi na Republiškem izvršnem toilstvu, pri izvršnem svetu IId. Povsod so ga cenili kot neumornega delavca in dobrega organizatorja. Cep ravni njegovo poklicno delo zahtevalo velike napore, je vendar na cel čas za sodelovanje v raznih društvih in organih družbenega uredjanja. Bil je tudi član Upravne odbora ene največjih naših gospodarskih organizacij, Elektro-gospodarske skupnosti Slovenije, ki je s tolikim razumevanjem podprla akcijo za elektrifikacijo Pomurja.

S smrtjo Mirka Hočevarja je Pomurje izgubilo svojega velikega prijatelja. **Ivan Kreft**

Pomurska založba v letu 1961

BOGAT KNJIŽNI PROGRAM

Kmalu bo že sedem let, ko se je slovenskim bralcem in ljubiteljem knjig predstavila Pomurska založba s svojo prvo knjigo, jubilejno 25. knjigo Miška Kranjca »Nekaj bi vam rad povedal«. V teh minulih letih je založba več ali manj uspešno nenehno razvijala svojo dejavnost, čeprav v naši javnosti ni bilo za njeno delo toliko zanimanja, kot bi z ozirom na pomembnost te kulturne institucije lahko pričakovali. Lani je založba že pripravila in izdala kar štiri knjige, po programu za letošnje leto pa lahko sklepamo, da bo delo še bolj bogato. Do konca leta bi naj izšlo 9 knjig, od teh dve v madžarščini.

Eno izmed zanimivosti za letošnji program predstavljajo brez dvoma v glavnem avtorji, ki so našim ljudem dobro poznani. Založba bo namreč izdala delo Miška Kranjca (Mladost in močvirju), dr. Bratka Krefta (Kalvarija za vasjo), svojstven dogodek za slovensko kulturno javnost bo pa predstavljala knjiga spominov Cvetka Golarja na njegove nekdajnje prijatelje v času enega izmed največjih vzponov slovenske literarne ustvar-

jalnosti. Letos je že izšlo eno izmed del in sicer zbirka pesmi Naceta Kranjca - Pajlina, ki je bil slovenskemu kulturnemu občestvu doslej skoraj neznano ime in je zato predstavljal nekako odkritje, ki ga skoraj nihče ni pričakoval. Svojestven dogodek v letošnji zbirki bo predstavljala tudi prva pesniška zbirka Ludvika Vlaža. Tudi letos bo v okviru razprav o Pomurju, ki jih je založba že izdala več,

izšlo posebno delo in sicer »Prekmurski Slovenci v zgodovini«. Za delo so prispevali svoje razprave naši najvidnejši zgodovinarji, uredil je pa univerzitetni profesor dr. Bogo Grafenauer. V programu je tudi prevod dela Jare Ribnikar »Zmaga in poraz«, ki opisuje zadnje dneve vojne v še neosvojenih Bosni. Nadalje založba pripravlja tretji letnik Zadrudnega koledarja Pomurja, ki si je doslej pridobil presenetljivo veliko število naročnikov, saj je bil lani tiskan že v 12.000 izvodih. Značilno je, da koledarja niso ugodno ocenili samo številni zadrudniki, katerim je namenjen, temveč tudi izven Pomurja. Koledar bo kot vsako leto doslej izšel tudi v madžarščini.

Brez dvoma je tak program z ozirom na možnosti, za založbo zelo zahteven in tudi razmeroma zelo bogat ter pester. Vendar pa je potrebno dodati, da si naša založniška dejavnost še zelo težko utirja pot. Razlog je predvsem v slabem razviti publicistični dejavnosti pri nas. Spominimo se samo revije »Svet ob Muri«, ki je prenehala izhajati, kljub temu, da so bili še kar ugodni pogoji za revijo. Podobne težave se porajajo tudi pri Zadrudnem koledarju, ki postaja že nenadomestljiv priročnik vsakemu našemu kmetovalcu in kmečkemu človeku. **nc**

POMURSKI FILMSKI BAROMETER

HEABRI IN DRZNI - Ameriški kinemaskopski vojni film režiserja Luisa Fosterja. V središču dogajanja je majhna ameriška vojska enota na italijanski fronti v minuli vojni. Njeni borci pričakujejo vsak čas odhod na fronto. Tvojica izmed njih: narednik (Don Taylor), a tudi dva vojaka (Mickey Rooney in Wendel Corey) so dobri prijatelji, vendar se po značaju in lastnostih razlikujejo. Med odhodom na fronto dobijo dopust, ki ga prebijajo v italijanskem mestu. Nadaljevanje filma je ljubezenska in človeška drama, ki je marivomu že znana iz literature. Humana tema filma ima namen, da spodbudi v ljudeh miroljubne težnje, da pripomore k človeškemu pozitivnemu občutju, da je vojna nekaj najhujšega, kar lahko prizadene človeštvo. Režiserju je uspelo predstaviti vojno skozi moralno in psihološko ljudi, ki so se borili proti fašizmu. Junaki filma doživljajo metamorfoze. Tisti, ki ni hotel streljati na človeka, strelja na sovražnika brez, ko doživi smrt svojega prijatelja, in postane iz mirnega človeka heroj.

temveč tudi tisočih nepokvarjenih rimskih deklet, ki se počasi - stopnica za stopnico - spuščajo na dno življenja. Film je zanimiv in izdelan obrtniško korektno, vendar so razne misli, ki so v romanu ovile v pisan omot atrakтивности, v filmu nuporedne, jasne, razglašene. Igra nastopajočih je zadovoljliva.

ne bodo razen prej omenjenih znamenitosti prav nič zamudili.

Film bo v nedeljo in ponedeljek na sporedu kina v Slatina Radenci.

REMLJANKA - Italijanski film, ki je nastal po tudi pri nas znani istovimenskem romanu Alberta Moravie. Scenarij so napisali Alberto Moravia, Giorgio Bassani in Luigi Zampa, v glavnih vlogah pa nastopajo Gina Lollobrigida, Daniel Gelin in Raymond Pellegrin. To je po »Rimskih zgodbah« drugi roman Alberta Moravie, po katerem so posneli film. Kakor znano, govori film o revni lepotici Adriani, ki postane po sili razmer prostitutka. Film sicer ni doživel pri kritiki dobrega sprejema, vendar se je režiser Luigi Zampa trudil, da bi z osebo usodo Adriane v določnem socialnem ambientu in točno fiksiiranih političnih prilikah pričaral vso težo ne samo usode uboge Adriane,

Oba filma bosta ob koncu in v začetku prihodnjega tedna na sporedu kina »Park« v M. Soboti.

POTEMNELI ANGELI - Ameriški film režiserja Douglasa Sirk. V glavnih vlogah nastopajo Rock Hudson, Robert Stack, Dorothy Malone, Jack Carson in drugi. Scenarij za ta film je napisal George Zuckerman po romanu »Pylon« Williama Faulknerja. Režiser se je trudil, da bi bilo v mračnem ambientu, v katerem poteka življenje bivšega letalskega asa iz Prve svetovne vojne, čimveč tudi žarkov upanja ter vere v življenje. Čeprav ni bil zvest piščevi koncepti, poznavalet sodijo, da je za Sirkov film največja adaptacija Faulknerjevih del, ki so jih doslej posneli na filmski trak že več. To tudi po za slugi Rocka Hudsona, Roberta Stacka in prikupne Dorothy Malone.

Film bo ob koncu tega tedna na sporedu kina v Ljutomeru. **bjs**

KER VETER NE ZNA BRATI - Angliški film, ki nazorno priča o tenji angleške kinematografije, da bi »osvečila« listo svojih filmskih igralcev z novimi obrazi. Yoko Tani, Japonka, rojena in vzgojena v Parizu, je samo ena igralka več na dolgi listi »avozov«. Producentsko-režiserski duet Betty E. Box in Ralph Thomas, ki sta bila že več kot petnajstkrat na skupnem postu, sta brez našla odgovarjajočo vlogo za ta eksotični lik z Daljnega vzhoda in to v filmski inačici romana »The Wind Cannot Read«. Roman je doživel dokaj velik uspeh na britanskem tržišču in je dosegel naklado best-sellerja, vendar je avtorje filmske inačice bolj privabilo spektakularno ozadje zadržnega vojnega spopada v tem delu sveta. S slovitim Tadž Mahalom iz belega marmorja v ozadju je povedal režiser Thomas v novi obliki prastaro zgodbo o prepovedani ljubezni, ki se, ker je prepovedana, po njegovi logiki ne more drugace končati kot nesrečno. V filmu vidimo tudi pejsaže indijskih severnih meja, jantarsko palačo maharadže iz Dzeipura, divjo džunglo in še marsikaj, kjer se potika britanski pilot Michael Quinne (Dirk Bogarde) na svoji trnovi poti v naročje japonske učiteljice Suzuki San (Yoko Tani). Tisti, ki radi točijo solze v kinu,

TUDI JESENSKI IN ZIMSKI TURIZEM

Se pred leti je vladalo mnenje, da Pomurje nima pogojev za razvoj turizma. Le redki, ki so spoznali kulturno-zgodovinske vrednote Pomurja, naravne lepote Gorickega in Prikejskega je ugotovili naspričo.

Tudi Pomurci sami so začeli marsikaj gledati z drugačnimi očmi. Hočejo spoznati svoje ožje domovino in videti kraje o katerih se vse več govori in piše.

Po občinah in turističnih društvi delajo načrte in zbirajo sredstva, da bi gradili ali obnovili turistične objekte. Na to jih opozarja tudi sporazum o maloobrnejnem prometu s sosednjo Avstrijo. Turisti od tam prihajajo predvsem zato, da bi videli naše kraje, spoznali ljudi in njih običaje.

Na prvem mestu je v Pomurju lovni turizem. Vsako jesen prihajajo sem lovci iz Italije, Švice, Holandije, Nemčije in drugod. Pri Po-

murski turistični zvezi in Lovski zvezi že sedaj mislijo na to, kaj nuditi tem turistom-lovcem, da jim za časa njihovega bivanja v Pomurju ne bo »dolgačas« in da bodo lahko »potrosili« denar, ki ga lahko prinesejo s seboj. Na to so namreč sami opozorili. Zarečljeno je, da mislijo na to tudi naša športna in kulturno-prosvetna društva, folklorne skupine in ne nazadnje tudi gostinski obrati.

V občinah Ljutomer, Radgona in G. Petrovci so že v začetku leta ugotovili, da turizem tudi pri njih lahko prinaša velik delež iz gospodarskemu razvoju. Priljubili so tečajem turističnih društev in jih podprli pri izvajanju načrtov.

Jeruzalem se ponaša s turistično postojanko sredi vinskih vrhov z razglednim stolpom. Ob zgodovinski Negovi, sredi bujno zelenih gozdov urejajo kopališče - Ne-

VEČER NA MURI

Mura je v teh poletnih dneh polna kopalcev. Številni otočki, ki jih čudovito oblikuje vihravi tok reke, so mikavni za domačega in tujega turista, zlasti še, ker je Mura bogata na ribah. Posnetek kaže odsev sončnega zatona na Muri. **Foto Lojze Trstenjak**

govsko jezero. To je bil do nedavna svet tišine in belih lokvanjev v katerega so vdrli motorizacija in razigrani kopalci. Delo ob jezeru je v polnem teku - saj je otvoritev predvidena 6. avgusta.

Najbolj pa nas bodo presenetili v G. Petrovcih z otvoritvijo turističnega doma.

Ze nekaj let govorimo o zimsko-sportnem centru v Mačkovcih.

Smučarji bodo razmislili in ugotovili ali niso mogoče tudi v Petrovcih ugodni tereni za to sportno zvrst. Tako bi odpadla skrb za prenočišča in toplo hrano za ljubitelje zimskega veselja. V zimskih počitnicah pa bi tu za mladino lahko prirejali smučarske tečaje. Tako bi dom v Petrovcih tudi pozimi bil pomel izkoriščen.

Največja pridobitev za turizem

v Pomurju pa bo prav gotovo novo olimpijski bazen v Sl. Radenci, ki bo dograjen že prihodnje leto. Temu se pridružujejo še trije novi hoteli. S tem bo naše znano zdravilišče postalo tudi zelo obiskano letovišče.

Pomurska turistična zveza bo organizirala v mesecu septembru širše posvetovanje o razvoju turizma v občinah Lendava in M. So-

bota. K sodelovanju želi pritegniti vse gospodarske in družbene organizacije ter posameznike, da s svojimi predlogi prispevajo k uresničitvi teh načrtov. Pogoj za razvoj turizma so tudi dobre prometne zveze in dobre ceste. Predvsem zadnje žuli Pomurce, posebnob pa še turiste - lastnike avtomobilov. Severna magistrala je asfaltirana skozi M. Sobotu le do Rakiciana - v tej petletki bo do Lendave. Kaj pa ostale ceste vsaj one, ki povezujejo mejne preboče? Samo v G. Radgoni lahko nadaljujejo tuji turisti pot po asfaltirani cesti. Če bi to lahko trdili za mejni prehod pri Kuzmi, bi turisti lahko potovali skozi pretečni del Pomurja. Toda zaenkrat so to samo še želje...

Marta Vujec

UGODNE PERSPEKTIVE

PROF. TELESNE VZGOJE E. TITAN O RAZVOJU IN PERSPEKTIVAH ATLETIKE V POMURJU

»Atletika ima v Pomurju vsekar ugodne perspektive, vendar pa za sedaj dokaj slabe materialne pogoje. Če namreč analiziramo razvoj atletike pri nas v zadnjih 15 letih, od osvoboditve sem, lahko ugotovimo lep napredek, ki je bil časovno pogojen z vzponi in padci, na doseženih uspehih, ki vse bolj temeljijo tudi na množičnosti, pa se že kažejo tudi v Pomurju dokaj ugodne perspektive za še večje dosežke v prihodnosti.

Glede objektov smo v Pomurju v zadnjem času tolikanj napredovali, da imamo sedaj že 4 atletske steze, v bližnji prihodnosti pa jih bomo dobili še v Rakičanu, Beltincih in Rogoševcih. Mimo so torej časi, ko smo morali vaditi in tekmovali po cestah in gozdovih, kar je seveda imelo pozitivne in tudi negativne posledice. Prišli smo že tudi do ustajalnega tekmovalnega sistema z elementi načrtnosti vzgoje atletov — od osnovnošolskih, srednješolskih, občinskih in okrajnih do meddruštvenih tekmovalnih »Partizanov«. Imeli smo že tudi prireditve, na katerih je nastopalo po 200 atletov! K večjemu razmahu atletike so v naših krajih močno prispevala zlasti šolska športna društva. Sploh je čutili v zadnjih dveh letih velik korak naprej na tem področju; predvsem v prid naše mladine, v

kateri imamo zares bogat zaklad in mnogo obetajočih talentov, ki pa jih je potrebno vztrajno odkrivati in načrtno popeljati skozi šolo atletike. V tem prizadevanju naletavamo v Pomurju tudi na velike težave, predvsem zaradi pomanjkanja strokovnega kadra (trenerji in sodniki), ki je zelo maloštevilen in še ta osredotočen zgolj v naša pokrajinska mesta. (To pa še ne pomeni, da ob tem kadru tudi nismo sposobni izpeljati dobro organiziranih in kakovostnih atletskih prireditev. To smo že nekajkrat tudi dokazali.

V jeseni leta 1959 smo si na vso moč prizadevali, da bi zbrali naše atlete, tudi starejše, pod ustrezno organizacijsko streho — v atletske sekcije pod okriljem TVD »Partizanov«. Ta poskus pa se nam je samo delno posrečil. V festivalnem letu 1960 so se atleti že spomladaj vključili v ustreznih tekmovalnih skupinah po A in B programu, toda po festivalu je začetni polet ostal samo pri mladini in rezultati tega mladostnega poletja so prav lepo zaznaevali zlasti letos (dosežki Kovarčiča, Žuneca in drugih atletov).

V Pomurju lahko že danes glede na kakovost posameznih atletov in atletinj takoj sestavimo kompletno moštvo, ki bi tekmovalo tudi v ustreznem višjem programu. To še zlasti velja za naše mlade atlete, ki po sili razmer — zlasti zaradi skrajno neugodnih gnotnih pogojev — nastopajo sedaj v raznih slovenskih krajih za druge klube, čeprav smo jim dali osnovo za sedanje njihove tekmovalne uspehe v Pomurju. Zato bi bilo potrebno

tudi pri nas resno razmisliti in ustrezno okrepiti, da bi pod sprejemljivo organizacijsko obliko združili vse naše atlete in jim posredovali našim skrajnim možnostim ustrezajoče pogoje za redno vadbo in tudi višja tekmovalna (kritje osnovnih stroškov za otopovanje, oprema itd.). Trenutno bi bilo že mnogo, če bi bila to samo miniatura celjskega Klavdivarja ali mariborskega Branika!

Ob skrajni objektivnosti lahko namreč ugotovljamo, da nekateri negativni vplivi v športu, ki pronicajo že tudi v Pomurje, močno škodujejo tudi razvoju naše atletike. Atletske vrste namreč zapuščajo številni posamezniki, ker jim ne moremo zagotoviti niti osnovne opreme in drugih pogojev za načrtno delovanje. Selijo se v druge bolj »idoče«, stimulativnejše športe, čeprav imajo v atletiki mnogo ugodnejše izglede za uspeh — ne samo v okrajnem, marveč v republiškem in tudi zveznem merilu. To pa pomeni, da je atletika pri nas v močno neenakopravnem položaju v primerjavi z nekaterimi drugimi športnimi klubi, kjer često izdajajo denar za zagotavljanje trenutnih uspehov (stimuliranje igralcev itd.). Tako nismo samo ob dragocen kader, ki bi nam lahko v atletiki mnogo pomenil, marveč tudi ob ugled in konkretnem prispevek, ki bi ga lahko Pomurje dalo na atletske področje v našo skupno zakladnico dosežkov. Da pri tem ne omenjamo še vzgojnih posledic, ki pa jih sploh ni moč povsem oceniti!

Zavrtiljaj v SCL

Slovenija je vnovič dobila člana II. zvezne nogometne lige. Ljubljanski Triglav se je moral posloviti od te vrhunske nogometne družbe, na njegovo mesto pa je vstopil Maribor, ki je prebrudil vse štiri čeri in naposled srečno zajadril v zalezni pristan.

Podviga Maribora so prav gotovo veselili vsi ljubitelji nogometa v Sloveniji, čeprav posebno da je dobrdošel kranjskemu Triglavu, ki je bil vse do nedelje, ko je prispela vesela vest iz Pulja, da je moštvo Maribora doživelo tam samo tesen poraz z nasprotnikom — Uljanikom, se vedno kandidiral za izpad iz slovenske nogometne konkurence. Toda zdaj ni več: Triglav bo še nadalje nastopal v Slovenski konjski ligi, kot novica pa se mu bosta pridružila tudi ZSK Celje in mariborski Kovinar.

Vse se je tako srečno končalo za slovenski nogomet: Slovenija bo z moštvom Maribora zastopana tudi v drugi zvezni kakovostni skupini, a Maribor bo imel tudi svojega zastopnika v SCL. Celje je obdržalo v SCL tudi vnaprej dve mesti, medtem ko so Ljubljani oddana kar štiri mesta. Vsekar bo najnevarnejši med ljubljanskimi »štirim« — Triglav, ki je že dokaj okrepil svoje moštvo in se, kot kaže, že sedaj pred začetkom bližnje in po pričakovanju dokaj razburjive nogometne sezone pripravlja za odlične skok na višji vrh... Če se mu bo to v prihodnjem letu tudi posrečilo, bomo imeli priložnost ugledati že v prvih kolih letošnjega slovenskega nogometnega plesa, v katerem se bo, kot že ponavadi, krepko zavrtela tudi domača Sobota.

RADIJSKI PROGRAM

NEDELJA
8.00 Mladinska radijska igra — Sergej Mihalčič; Mehikaneč; 8.40 Iz albuma skladb za otroke; 8.55 Medigra na kitaro; 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden; 9.45 Blaž Arnič — Pesem (Drugi stavek iz klavirskega tria št. 11); 10.00 Se pomnite tovariši... a) Tone Mrak — Vinko Smajc; Govorištev; 43.003; b) Marica Strnad; Sami; 10.30 Nove skladbe Boruta Lesjaka; 10.50 Nedeljska matineja; 11.40 Mitja Krefc; Legenda in resnica (reportaža); 12.30 Za našo vas; 13.50 Lepa melodija z orkestrom Mantovani; 15.30 Melodije, ki jih radi poslušate; 16.00 Igramo za vas; 17.00 Sportno popoldne; 20.00 Zabavni zvoki za vse; 21.00 Sportna poročila; 21.10 Dmitrij Soščikov; Simfonija št. 10 v e-molu; 22.15 Plesna glasba; 22.05 Iz operne zakladnice Georga Friedricha Haendla.

PONEDELJEK
8.00 Poročila; 8.05 Poje zbor JLA p. v. Mladena Jasušta; 8.30 Početniško popotovanje od strani do strani — Leopold Suhadolčan; Skriti dnevniki; 8.45 Ansambel Mojmirja Seneta; 9.00 Od arije do arije; 10.15 Zvočna matineja; 11.30 Janjo Ravnik in Matija Bravničar — dva skladatelja; 12.00 Narodne ob spremljavi harmonike; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Tone Zorc; Gosposlarski nomen pravčasnega pripuščanja telic; 12.25 Melodije za opoldne; 13.30 Kvintet bratov Avsenik vam igra. Koruški oktet vam pa prepeva; 13.55 35 minut pri slovenskih skladateljih; 14.30 Od Triglava do Ohrida; 15.40 Iz filmpota in glasbenih revij; 16.00 Naši potovalniki na tujem — Tone Pavček; Tolstojeva Jasna poljana; 16.20

RADIOTELEVIZIJA - LJUBLJANA

Od 30. julija do 5. avg. 1961

Ognjemet — Spored virtuozne solistične glasbe; 17.00 Lokalni dnevniki; 17.15 Soferjem na pot; 18.00 Iz verističnih oper; 18.40 Kulturni glasbo; 20.00 Ponedeljkova panorama zabavnih melodij; 21.00 Koncert zboru in orkestru Italijanske radiotelevizije; 22.50 Literarni nokturno; 23.05 Plesna glasba.

TOREK
8.00 Poročila; 8.05 Nekaj pri ljubiteljih opernih uvertur; 8.30 Oddaja za otroke; 9.00 Zvoki za prijetno razvedrilo; 9.40 Pojeta ženska zboru »Svoboda« Apače in Podpeč p. v. Marije Lapoly in Franceta Mileka; 10.15 Edvard Elgar; Koncert za violino in orkester v h-molu; 11.00 Zagrebški jazz kvartet; 11.15 Branje za vroče dni — Potopljeni zakladi — I.; 11.35 — Kaj je videl zahodni veter... Debussyjeve skladbe; 12.00 15 minut z Vaškim kvintetom; 12.15 Kmetijski nasveti — Jože Kregar; Uspehna okulacija vrtnih rastlin; 13.30 Odlomki iz opere Carmen G. Bizeta; 14.00 Popevke na tekočem traku; 15.40 Peva Cilka Valenčič in Tone Kozlevčar; 16.00 Početniška zgodba — Yukio Mishima; Kipenje; 16.20 Vaše priljubljene plošče; 17.00 Lokalni dnevniki; 17.15 Peter Blic; Čajkovski; Simfonija št. 4 v f-molu; 18.00 Človek in zdravje; 18.10 Od plesišča do plesišča; 18.45 Ljudski parlament; 20.00 Zbor Günther Arndt poje nemške ljudske pesni; 20.30 Radijska igra — Darinka Kovarčič; Brankin dnevniki; 21.30 Janjo Gregorčič; Metanholični preludi; 21.37 Zvočni kaledoskop; 22.15 Večer ameriške glasbe; 23.05 Posnetki II. jugoslovanskega festivala jazzka na Bledu.

SREDA
8.00 Poročila; 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji; 8.30 Početniško popotovanje od strani do strani — Leopold Suhadolčan; Skriti dnevniki; 8.45 Kvintet Jožeta Kamplja; 9.00 Vsaka ura ima svoj zven (Pisan glasbeni spored za dopoldne); 9.49 Slavni skladatelji pri klavirju — Camille Saint Saens; 10.15 Zabavni potpuri; 11.30 Deset minut iz naše bežance; 11.40 Jules Massenot; Le Cid — baletna glasba; 12.00 Ansambel Milana Stanteta s pevci; 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Milan Simič; Vpliv godnega reda na varstvo gozdov; 13.30 Ljubiteljev domači napevov; 13.55 Nekaj razpoložljive glasbe; 14.30 Prireditve dneva; 14.35 Glasbena medigra; 14.40 Hrvatske pesmi poje Mariborski zbor p. v. Rajka Sikošiča; 15.40 Leopold Ferdinand Schwertl; Simfonija v Es-duru; 17.00 Lokalni dnevniki; 17.15 V sredini popoldne ob radijskem sprejemniku; 18.00 Četrte ure z ansambliom Jožeta Privkaja; 18.15 Godala in zabavni zvoki; 18.45 Sport in športniki; 20.00 Majhna prodajalna plošč s popevkami in zabavnimi melodijami; 20.45 Manuel de Falla; Kratko življenje, opera v dveh dejanjih; 22.15 Zaplešite z nami; 22.50 Literarni nokturno; 23.05 Nočni koncert.

ČETRTEK
8.00 Poročila; 8.05 Jutrarni koncert violini Alja Dermeja; 8.30 Oddaja za cilicane a) Milka Miričič; Pikapolonca potuje ki sonca; b) Cilicani, zapoje z nami; 9.00 Naš zvočni magazin; 10.15 Naši operni solisti v italijanskih in francoskih operah; 11.00 Zbori Frana Gerbiča; 11.15 Branje za vroče dni

— Potopljeni zakladi — II.; 11.35 Poljska in sovjetska zabavna glasba; 12.00 Beana Bratuž poje narodne pesmi; 12.15 Kmetijski nasveti — vet. Pavel Deu; Kostolomnica; 12.25 Straussovi valčki; 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 13.30 Poletni pastoreli; 14.05 Radiji poslušate; 14.30 Prireditve dneva; 15.40 Za odhiti vam igra Kmečka godba; 16.00 Trije veliki plesni orkestri; 16.20 Operni mozaike slavskih pevcev; 17.00 Lokalni dnevniki; 17.15 Petnajst minut z ljubljanskim jazz ansambliom; 17.30 Turistična oddaja; 18.00 Jazz na koncertnem odru; 18.20 Glasbene miniaturne s sporedov Britanskega kulturnega dneva; 18.45 Poletni kulturni zapiski; 20.00 Četrtovek večer domačih pesmi in napevov; 20.45 Črno in belo; 20.50 Kaletan Kovčič; Nove pesmi — Literarni večer; 21.30 Lucijan Marija Škerjanc; Gazela — sedem orkestralnih pesnitve; 22.15 Nočni akordi; 23.05 Posnetki z II. jugoslovanskega festivala jazzka na Bledu.

PETEK
8.00 Poročila; 8.05 Glasba ob delu; 8.30 Početniško popotovanje od strani do strani — Leopold Suhadolčan; Skriti dnevniki; 8.45 Anton Dobronir; Jugoslovanski simfonijski plesi; 9.00 Med arizami in dueti; 10.15 Od tuda in ondat; 11.00 Sestanek instrumentov; 11.40 Otroci pozdravljajo; 12.00 Makedonske pesmi in plesi; 12.15 Kmetijski nasveti — Ciril Jenko; Volje rastlin na vodni režim in urejanje vodnih zemljišč; 13.30 Pihalni orkester LM p. v. Rudolfa Starčiča; 13.55 Arje in dueti iz Mozartovih oper; 14.30 Prireditve dneva; 14.35 Za ljubitelje popevk; 15.40 Poje Sloven-

ski oktet; 16.00 Sportni tednik; 16.20 Z vedrimi zvoki na oddih; 17.00 Lokalni dnevniki; 17.15 Koncert za vas; 18.00 Hitri prsti; 18.15 Meksikanski plesi z orkestrom Chucho; 18.45 Iz naših kolektivov; 19.30 Radijski dnevniki; 20.00 Zabavni orkester -1001 Strings-; 20.15 Tedenski zunanepolitični pregled; 20.30 Iz del Antonina Dvoržaka; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.15 Plesna glasba; 22.50 Literarni nokturno; 23.05 Nočni koncert (komornih skladb jugoslovanskih skladateljev).

SOBOTA
8.00 Poročila; 8.05 Naši glasbeni uspehi v preteklem šolskem letu; 8.30 Pionirski tednik; 8.50 V ritmu polke z ansambliom A. Scholz; 9.00 Med vzporedniki in poldnevnikih; 10.15 S sretnim kvartetom na dopust; 12.00 Vokalni kvartet poje manj

znane narodne pesmi; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Jože Ferčec; Zakaj dajo krave prvinec v nekaterih rešah malo mleka; 12.25 Veseli hribovci igrajo in pojo; 12.40 Orkester Alfred Newman; 13.30 Domače glasbene starostnosti; 14.00 Pol ure z velikimi zabavnimi orkestri; 14.30 Prireditve dneva; 15.40 Bruno Bježinski; Serepada za trobento, klavir, godala in tolkala; 16.00 Humoreska — Dusan Mervla; Pusite me pri miru; 16.20 Majhni ansambli; 16.40 Moški zbor »Grafika« p. v. Franceta Mileka; 17.00 Lokalni dnevniki; 17.15 Orke in orglice; 17.30 Po kinu se dobimo; 18.00 Ponedeljski operni koncert; 18.45 Okno v svet; 20.00 Domače vite za uvod v sobotni večer; 20.20 Radijska komedija — Mark Tesini; Pogodba o govodini; 22.15 Oddaja za naše izseljence; 23.05 Plesna glasba.

Radio Murska Sobota

NEDELJA
12.00 Rasgovor z volivci, lokalna poročila; 12.20 Domači zbori in ansambli; 12.30 Obvestila, reklame; 12.40 Oddaja v madžarskem jeziku; 13.05 Zeleli ste, poslušajte!

PONEDELJEK
17.00-17.15 Sportna poročila, oddaja za mladino, obvestila.

TOREK
17.00 Lokalna poročila; 17.20 Obvestila, reklame; 17.30 Oddaja v madžarskem jeziku; 17.40 Glasbeni spored.

ČETRTEK
17.00 Lokalna poročila, obvestila, reklame; 17.20 Oddaja v madžarskem jeziku; 17.30 Zeleli ste, poslušajte!

SOBOTA
17.00 Naš sobotni sprehod; 17.15 Obvestila, reklame; 17.30 Zeleli ste, poslušajte!

Radio Murska Sobota prenaša dnevno spored RTV Ljubljana od 05.00 do 08.00 in od 15.00 do 23.00. Ob nedeljah in praznikih pa od 06.00 do 23.00 ure.

Dve hudi nesreči pri mlačvi

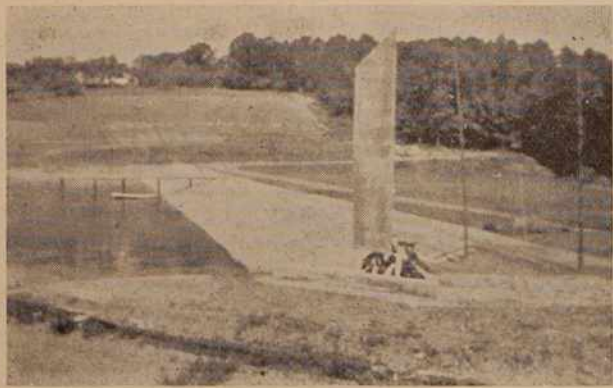
V minulem tednu sta se zgodili pri mlačvi kar dve hudi nesreči. Prva se je zgodila 19. julija dopoldne v Šulincih, ko je Irena Šebjanič po nesreči padla v boben mlatiline. Pri tem jo je zagrabil mehanizem in ji odtrgal roke. Čeprav so ji ljudje hitro priskočili na pomoč, je nekaj minut za tem umrla.

Istega dne v popoldanskih urah pa je pri mlačvi v Lutvercih odtrgalo desno roko strojniku Ludviku Isteniču, ko je s smolo mazal pogonski jermen.

Obe nesreči resno opozarjata lastnike mlatiline, da poskrbijo za varnost zaposlenih in jih opozarjajo na nevarnost, do katere lahko pride.

14. PMDB „Dane Šumenjak“ odpotovala

Včeraj je odpotovala iz M. Sobote 14. PMDB „Dane Šumenjak“ na zvezno delovno akcijo. Omenjeno brigado sestavlja 140 brigadirjev — srednješolcev in učencev vajenskih šol. Brigada se bo nastanila v Romanovcih pri Kumanovem.

Nova dolinska pregrada, ki so jo predali namenu ob slavnosti, ki so jo pri Vidmu pripravili za Dan vstaje

Na Cankovi novi hlevi

Kmetijska zadruga Cankova gradi hlev za 80 glav goveje živine. Na gradbišču dela hitro potekajo. Računajo, da bo do 1. septembra hlev predali svojemu namenu. Investicijska vrednost novega sodobnega hleva znaša nad 6 milijonov dinarjev.

Na področju poslovne enote Rogoševci pa bo zadruga do jeseni zgradila velik koruznjak, v katerem bo prostora za štiri vagonne koruze.

Na sedežih vseh treh poslovnih enot Rogoševci, Pertoča in Cankova pa bo zadruga še letos zgradila cisterne za gorivo.

Stevilo traktorjev je zadnje leto naraslo, potrošnja goriva je vedno večja, s tem pa tudi stroški dovoza, zato so se odločili za nabavo in gradnjo cistern. Zadruga je letos nabavila 1 traktor in razne priključke v vrednosti nad 6 milijonov dinarjev.

Premajhen poudarek množičnosti

(Nadaljevanje s 6. strani)
Rezultati nadaljnega tekmovanja: Mura: Zavod za socialno zavarovanje 3:0, Zavod za socialno zavarovanje: Mura 0:3, Trgovci: Obrtniki 5:0, Obrtniki: Trgovci 2:7, prva tekma med ObLO in Pomurskim tiskom je bila razveljavljena in je zaradi tega športna ekipa PT odstopila od nadaljnega tekmovanja v nogometu.

groservis: PTT 3:5, PTT: Agroservis 2:3, Blisk: Banke 1:1, Banke: Blisk 2:1, OLO: Tovarna mesnih izdelkov 0:3, Tovarna mesnih izdelkov: OLO 3:0.

V odbojki je nastopilo skupno 13 moštvev, ker so 3 moštva pozneje odstopila od tekmovanja. Na prvem mestu je ekipa Pomurskega tiska s 15 dobljenimi točkami, njej pa sledijo odbojarska moštva Pomurja s 14, Pravosodnih ustanov s 13, Trgovca z 12, ObLO in Agroservisa s po 11, Železničarja in Tajništva za notranje zadeve s po 10, Zavoda za socialno zavarovanje z 9, Bolnice s 7, OLO s 6, Panonije s 5 in Mure s 3 zmagami. Zmagovalec v tej konkurenci bo po vsej verjetnosti ekipa Pomurskega tiska, čeprav bo dokončno znan šele po tekmi med Pomurjem in Trgovcem. V odbojarskem tekmovanju so se v disciplini najbolje izkazale tekmovalne ekipe Pomurskega tiska, Pomurja in Agroservisa.

ŠRL — ustanovljena

Včeraj je bilo v Mariboru na pobudo Okrajnega rokometnega odbora iz Murske Sobotne posvetovanje zainteresiranih rokometnih klubov in okrajnih rokometnih odborov iz severovzhodne Slovenije o ustanovitvi štajerske rokometne lige — kakovostnega razreda med sedanjimi okrajnimi in republiško rokometno ligo.

in po dva iz celjskega okoliša in iz Pomurja; soboški Grafičar in moštvo Beltinec), smo se dosledno zavzeli zlasti v Pomurju, saj bo lahko, kar od nje tudi pričakujemo, izdatno prispevala k večji kakovosti in popularnosti te dinamične in že priljubljene športne igre tudi v naši pokrajini.

Za ustanovitev te lige, v kateri bo v prihodnji tekmovalni sezoni tekmovalo skupno 8 klubov (štirje iz mariborskega

Ustanovitev ŠRL mora še potrditi Rokometna zveza Slovenije, o organizaciji samega tekmovanja pa bo razpravljal bližnji plenum ORO Maribor.

Žunec ni ponovil

V mladinskem atletskem dvoboju med Madžarsko in Jugoslavijo v Segeedinu je prvi dan prisla premočno v vodstvo Madžarska s 127 točkami, medtem ko ima Jugoslavija samo 71 točk.

Pomurski atlet Oto Žunec v teku na 110 m čez ovire ni ponovil vloga mariborskega rekorda; tokrat je dosegel čas 16,3 in se uvrstil v tej disciplini komaj na četrto mesto. Zmagovalec Vertesi (M) je dosegel čas 15,6, drugouvršeni Jugoslovani Kerovec pa 15,7. Zakaj Žunec ni ponovil in celo prekosi? Imel je smolo: vse do zadnje ovire je dikiral izredno oster tempo in bil prvi... Na zadnji oviri pa se je z nogo nesrečno spotaknil in padel. Tako so ga ostali tekmovalci brez večjih težav prehiteli.

Žunec je po krajšem bivanju doma že odpotoval na letošnje Bal-kanske sportne igre.

Tedenski KOLEDAR

Petek, 28. julija — Zmago
Sobota, 29. julija — Marta
Nedelja, 30. julija — Krihan
Ponedeljek, 31. julija — Ignac
Torek, 1. avgusta — Ljubica
Sreda, 2. avgusta — Bojan
Četrtek, 3. avgusta — Lidija

KINO

MURSKA SOBOTA — od 28.—30. julija ameriški barvni kinema-skopski film: »Hrabri in drzni«; od 31. julija do 1. avgusta italijanski film: »Rimljanka«; od 2.—3. avgusta ruski barvni kinema-skopski film: »Kočubej«.

SLATINA RADENCI — od 30.—31. julija angleški barvni film: »Ker veter ne zna brati«; 3. avgusta jugoslovanski film: »Te noči«.

SALOVCI — od 29.—30. julija čehoslovaški barvni film: »Zvečer nastopamo«.

GORNJA RADGONA — od 29.—30. julija ameriški barvni kinema-skopski film: »Mačka na vroči pločevinasti strehi«; od 2.—3. avgusta ameriški film: »12 jeznih moš«.

VIDEM OB SCAVNICAH — od 29.—30. julija ameriški film: »Bagdadska sirena«.

KRIZEVCI PRI LJUTOMERU — od 29.—30. julija sovjetski zabavni film: »Leta veselja«; 2. avgusta sovjetski film: »Ivan Grozni I. del«.

LJUTOMER — od 29.—30. julija ameriški kinema-skopski film: »Potemni angeli«.

DAROVALCI KRVI NA TRANSFUZIJSKI POSTAJI MURSKA SOBOTA

od 10. do 22. julija 1961

Ana Baranja iz Vadarec — tretjič, Terezija Obal iz Rankovec — tretjič, Anica Ivančič iz Srebovec, Marija Litrop iz Hotice, Milka Gyrti, Angela Pucko, Ivana Gjerkeš, Gizela Ivanuša — tretjič, Ivanka Svetec, Vinko Svetec, Ivan Kurnjak, Emilija Raščan — drugič, Marija Žalig, Ana Koloman, Rozalija Herman, Elizabeta Menč — drugič, Marija Ivanec, Helena Kováč, Rozalija Sinko — drugič, Avton Belović, Marija Gerič — drugič, vsi iz Lendave; Gizela David iz Dolge vasi, Marija Filisar iz Gradišča — četrtič, Terezija Ribaiš iz Tropovec — drugič, Josip Talaber iz Gorice — tretjič, Emilija Riter iz Dolgovaških gorc — četrtič, Terezija Lacković, Ana Žunič, obe iz Lendavskih gorc, Marija Kardiš iz Tešanovec, Marija Koloman iz Petanjev — osmič, Frane Petek iz Melinac — sedmič, Ludvik Gombosi — drugič, Rudi Kmetec — drugič, Aleksander Ribnikar — drugič, Janko Kukel — devetič, Koloman Žilavec — enajstič, Janez Sečko — sedmič, vsi iz Murske Sobotne; Janez Gal iz Lendave — drugič, Katica Jadrič — drugič, Ivanka Bojnec — drugič, obe iz murskosobojske bolnišnice, Helena Ritlop iz Crensovec — desetič.

V imenu bolnikov se vsem darovalcem krvi najlepše zahvaljuje Transfuzijska postaja M. Sobota

OSNOVNA ŠOLA TIŠINA RAZPISUJE MESTO

MOSKEGA USLUŽBENCA-ČISTILCA
Nastop službe 1. septembra 1961. Prošnje s potrebnimi prilogami vložite do 10. avgusta 1961. D-959

KAJ MORATE KUPITI VAŠIM OTROKOM ZA ŠOLSKO LETO 1961-62 OSNOVNE SOLE

1. razred	
Završnik, Gerlanc, Ribičič: Prvo berilo — DZS 1959	240
Završnik: Računica — MK 1961 — izide v septembru	
2. razred	
Cvetko, Gerlanc, Ribičič, Svali, Winkler: Drugo berilo — DZS 1959	160
A. Sežun: Računica — DZS 1959	100
3. razred	
Cvetko, Gerlanc, Ribičič, Savil, Winkler: Tretje berilo — DZS 1960	230
Završnik: Računica — DZS 1958	140
4. razred	
Cvetko, Gerlanc, Ribičič, Savil, Winkler: Četrto berilo — DZS 1961 — izide do septembra	80
Završnik, Zabkar: Računica — DZS 1959	360
J. Tomšič: Spoznavanje narave — DZS 1961	
5. razred	
Jamar, Klöppel, Safar: Peto berilo — DZS 1961 — izide do septembra	150
Bajec, Pachelner: Slovenska jezikovna vadnica I — DZS 1956	
D. Vodnik: Nemška vadnica I — DZS 1957 — v ponatisu	220
S. Pestotnik: Angleška vadnica — MK 1959	
A. Grad: Francoska vadnica — MK 1961 — izide v oktobru	
J. Gole: Ruska vadnica — DZS 1961 — izide med letom	
B. Binter: Spoznavanje družbe — DZS 1961 — izide med letom	
B. Uratarič: Spoznavanje narave — DZS 1961 — izide v septembru	
J. Zabkar: Računstvo in geometrija — 1957 — v ponatisu	
6. razred	
Jamar, Muser, Stefan: Slovensko berilo II — DZS 1955	240
J. Juraničič: Srbsko-hrvatsko berilo — MK 1958	250
D. Vodnik: Nemška vadnica II — DZS 1957	200
S. Pestotnik: Angleška vadnica VI — MK 1961 — izide do septembra	
A. Grad: Francoska vadnica II — DZS 1956	80
L. Petauer: Zgodovina starega veka — DZS 1958	160
J. Zabkar: Računstvo in geometrija — MK 1957 — v ponatisu	
7. razred	
Jamar, Muser, Stefan: Slovensko berilo III — DZS 1955	220
J. Juraničič: Srbsko-hrvatsko berilo — MK 1958 — v ponatisu	
D. Vodnik: Nemška vadnica III — DZS 1957	140
A. Grad: Angleška vadnica III — DZS 1954	200
A. Grad: Francoska vadnica III — DZS 1956	200
M. Zgonik: Zemljepisni pregled izvenevropskih zemljin — DZS 1957 — v ponatisu	
F. Gestrin: Zgodovina za osnovne šole — DZS 1957	210
B. Hudales: Nauk o človeku — DZS 1957	230
I. Zohar: Kemija — DZS 1955	250
Kvaternik, Stalec, A. Zabkar: Fizika I — DZS 1957 — v ponatisu	
F. Sušteršič: Aritmetika in algebra III — DZS 1957	210
Branec, Jelenc, Ziegler, Zabkar: Geometrija III — DZS 1956 — ponatis	
8. razred	
Jamar, Muser, Stefan: Slovensko berilo IV — DZS 1955 — v ponatisu	
J. Juraničič: Srbsko-hrvatska vadnica — MK 1959 — v ponatisu	
D. Vodnik: Nemška vadnica IV — DZS 1956 — v ponatisu	240
A. Grad: Angleška vadnica IV — DZS 1957	250
A. Grad: Francoska vadnica IV — DZS 1956	250
Savnik — Kranjčič: Zemljepisni FLRJ — DZS 1957	200
Hajnc, Gestrin, Mikul: Zgodovina za VIII. r. osnovnih šol — MK — v ponatisu	
I. Zohar: Kemija — DZS 1954	250
Kvaternik, A. Zabkar, J. Zabkar: Fizika II — DZS 1957	100

Mali OGLASI

AVTO »Opel Olympia« 1. 1952 z radioaparatom in grelecem, prodam. Avto v odličnem stanju. Naslov v upravi lista. M-961

TRICIKLA, rabljena, generalno popravljena, po zelo ugodni ceni prodam. Veber, mehanik, Celje, Zidaniška 8. M-952

KONJE, vprežne, 2-4 let stare, prodam ali zamenjam za staro kobilico. Matija Kociper, Rakljičan. M-964

BUTANSKI KOPALNI BOJLER, nemški, prodam. Jandi, Ljubljana, Viška 60. M-965

HISO z zidanim gospodarskim poslopjem, električno napajavo, in 2 ha orne zemlje, prodam. Sodišni št. 39 v. Tišina. M-697

OPREMLJENO SOBO išče samska uslužbenka. Naslov v upravi lista. M-968

VOZOV, vprežni, konjski in kravji, izruvač za krompir, posnemalnik za mleko-veš, vse v zelo dobrem stanju, na prodaj pri Mariji Filisar, Markišavci 7. M-970

HISO z gospodarskim poslopjem in 47 ari zemlje ter šupo 20x7 metrov, ugodno prodam. Okrogla št. 49. M-980

KUHINJSKO in drugo pohištvo prodam. Ogled v popoldanskih urah pri Filisarjevi, Prečernova — pri kanalu, Murska Sobota. M-972

MOTORNO KOLO DKW 125 cm v dobrem stanju prodam. Naslov v upravi lista. M-973

STANOVANJE, trosobno, v Lendavi, Kovačeva 5, ugodno na prodaj. Naslov: Helena Neufeld, Novakova 8, Cakovec. M-976

POHISTVO za dnevno sobo prodam. Prodaj tudi po komadih. Ulica 17. oktobra 3, Murska Sobota. M-977

POSESTVO vseh kultur v ravnini ob glavni cesti v Zg. Scavnicih, prodam. Vračati pri Stefanu ob glavni cesti v Zg. Scavnicih.

OPREMLJENO SOBO s posebnim vzhodom oddam uslužbenki. Slomškova 8, pri Haimoš. M-969

Upravni odbor Studijske knjižnice v Murski Soboti razpisuje mesto

BIBLIOTEKARJA (pogoj fakulteta z diplomom) in

KNJIŽNICARJA (pogoj srednja šola z zaključnim izpitom).

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom naj poslije kandidati na naslov Studijske knjižnice v Murski Soboti, Grajska 2 do 10. avgusta 1961.

Splošno gradbeno podjetje »POMURJE« Murska Sobota sprejme večje število

nekvalificiranih delavcev

Nastop službe takoj. Interesenti naj se prijavijo na Upravi podjetja.

Steve Franze:

MOJ BRAT TAM SPODAJ

(Nadaljevanje)

»Kaliber 30-06,« je rekel Rudd. To jutro so bili mošnjički pod njegovimi očmi in močno so se mu poznala leta. Skozi dim je strmel v Jaynesa. »Nova. In pet škatel patron.«

»Pojdimo že,« je rekel Jaynes.

Rudd je pljunil na stran. »Taki ste ko svinja, ko gre na vojsko.«

Bud Pryor se je zasmeljal. Drugi lovci na ljudi so strmeli v Jaynesa ali v tla. Zdelo se je, da jih je zdaj sram, je mislil Melvin, da so udeleženi pri tej stvari. Ali da so skupaj z Jaynesom.

Pryor je izbruhnil: »Danes pojdem po hrano, šerif. Jaz in Jaynes.«

»Ne!« je rekel Jaynes. »Jaz lahko živim od narave. Midva z Melvinom lahko hodiva, ko bi vsi drugi ucvrli proti restavraciji.«

Rudd je rekel Pryorju: »Potem pa midva z Barkerjem. Zdaj je bliže do Scotta kakor do Studebakerja, tako da se bomo razcepili, ko pridemo čez vrh. Poskusite zopet radio, Melvin. Mogoče nikomur ne bo treba iti.«

»Ni kontakta,« je rekel Melvin, potem pa: »Ko pridemo na vrh, lahko to uredimo.«

Krenili so po drči, Melvin je opazil, da je perje divjih kokoši malone povsod že odpihnilo.

Sledovi treh ljudi na snegu; in ena sled starejša nekako za dan.

Kake pol milje pred njimi je bilo sedlo. Na levi, kjer so hodili, se je gora divje spustila k prepadam, kamor ni še nikoli stopila človeška noga.

Zgubili so malo mulo z radijsko postajo. Spodrsnilo ji je in je padla in potem se je prevračala in kamenje jo je zasulo; prikotaila se je do roba nad prepadom in zgrmela navzdol. Skale so se lomile za njo in padale tri sto metrov globoko.

Rudd je pretpeljal svojega konja po vratu. »Prekletu dobra mula je bila.«

Jaynes je rekel: »Te radijske postaje pravzaprav niso dosti vredne. Moja spalna vreča pa je veljala dvainšestdeset dolarjev.«

Nikjer ni bilo videti nobene ceste, nič dima, povsod samo prostirani gozdovi s sivimi skalnatimi pobočji zgoraj in potoki z jezerci spodaj, okrog in okrog pa hribi kakih 2.700 metrov visoki.

(Nadaljevanje na 8. strani)

NOV REŽIM KOPANJA V ZDRAVILNIŠČU SL. RADENCI

Uprava Zdravilišča Slatina Radenci daje v zvezi z novim režimom kopanja sledečo obrazložitev:

Zdravilna (dozirana CO₂) kopel vsebuje visoko količino prostega in vezanega ogljikovega dvoksisa. Ta kopel je kot zdravilno sredstvo namenjena bolnikom in jo lahko predpiše samo zdravnik. Brez njegovega predpisa se ta kopel ne more in ne sme uporabljati. Te kopeli so v centralnem delu kopališča.

Mineralna kopel vsebuje malo količino prostega in vezanega ogljikovega dvoksisa. Ta kopel nima tako močnega zdravilnega učinka kot dozirana in se lahko uporablja brez zdravnikovega predpisa, vendar pod nadzorstvom kopališkega mojstra. Priporočljivo je za tuje za to kopel zdravniški pregled, posebno za one goste, ki se ne čutijo popolnoma zdrave.

Upamo, da bo prebivalstvo Pomurja sprejelo novi režim z razumevanjem in se še naprej posluževalo naših zdravilnih kopeli.

UPRAVA

Komisija za uslužbenske zadeve pri Občinskem ljudskem odboru Murska Sobota razpisuje delovno mesto

tajnika pri Osnovni šoli II., v Murski Soboti

Pogoj: srednja izobrazba s strokovnim izpitom ali nižja z nekajletno pisarniško prakso z opravljenim strokovnim izpitom.

Uprava Doma pionirjev in mladine Murska Sobota sprejme v službo

polkvalificirano kuharico

Pismene prošnje sprejema uprava doma vsak dan do 7. avgusta t. l. od 10. do 14. ure v bivši kavarni Sočič.

Ekonomska srednja šola v Murski Soboti razpisuje po sklepu Sveta za šolstvo ObLO Murska Sobota naknadni razpis za vpis v

I. RAZRED V ŠOLSLEM LETU 1961/62

V I. razred Ekonomske srednje šole bo sprejetih naknadno še 36 učencev oziroma učenk.

Prošnje za sprejem naj učenci vložijo do vključno 10. avgusta 1961 na ravnateljstvo. Pravilno kolkovani prošnji je treba priložiti:

1. spričevalo o končani osemletki,
2. mnenje osemletke,
3. lastnorčno napisan življenjepis,
4. rojstni list,
5. morebitna priporočila Zveze borcev, socialnega varstva in družbenih organizacij.

Kandidati, ki so se prijavili za redni vpis v junijskem roku in niso bili sprejeti, morajo sedaj ponovno vložiti prošnje. Izid razpisa bo objavljen 18. avgusta 1961 na šoli ob 8. uri.

Pred dnevi je London obiskal prvi astronaut Jurij Gagarin. Kjer koli se je Jurij Gagarin pojavil, povsod ga je obkrožila množica ljudi. Vsi so hoteli videti prvega človeka, ki je poletel v kozmos ali pa dobiti od njega avtogram in ga slišati govoriti. Pričakalo ga je več ljudi, kakor ameriškega predsednika Kennedyja. Gagarinov triumf se je začel že na aerodromu. Od tu pa do sovjetske ambasade so stali velike množice ljudi, ki so ga navdušeno pozdravljale. Celo princesa Margareta, je brez oklevanja zavzela prostor med množico na ogledni palači Kensington, da bi videla in pozdravila sovjetskega kozmonavta. Kasneje se je z njo tudi službeno spoznala, saj je bil gost na kosilu britanske kraljice. Sprejel pa ga je tudi predsednik vlade Macmillan. Imel pa je tudi tiskovno konferenco, na kateri je odgovarjal na številna vprašanja angleških novinarjev. Ko ga je neka novinarka vprašala, če je imel po poletu kakor psihološke posledice, je Jurij Gagarin odgovoril: »Spim zelo dobro!«

TO SE IMENUJE DIRKA!

Na avtomobilskih dirkah sta se pred nedavnimi zgodili dve nesreči, v katerih so dirkači imeli neverjetno srečo, da so ostali živi. Prva nesreča se je zgodila v Dayton Beachu na Floridi. Trčila sta dva dirkalna avtomobila. Trešnje je bilo tako močno, da sta oba avtomobila zletela v zrak. Življenje dirkača Leeja Pettysa so rešili s takojšnjo transfuzijo, za katero je ponudilo kri 70 gledalcev. Druga nesreča se je zgodila v Brands Hatchu v Angliji. Dirkalni avtomobil Johna Leigtona se je na nekem ovinku obrnil in razletel, toda John je kljub temu ostal živ.

KAKOR DOMA

Preden je sodnik izrekel sodbo nekemu človeku v londonskem sodišču Tower Bridge, je obtožen glasno rekel, da so ga lahko vsi slišali: »Najbolj mi ugaja zatvor v Wandsworthu. Tu se počutim kakor doma.«

NAJDRAJŠJA IGLA

Pred štirimi leti je bila Luisa Fernardi operirana. Letos pa so ji v telesu našli nek tuj predmet. Ugotovili so, da je to igla, ki jo je kirurg pozabil v času operacije. Luisa je tožila pozabljivega kirurga in za škodo zahtevala 400 milijonov dinarjev. V kolikor bo sodišče ugodilo njeni zahtevi, bo ta igla najdražja v zgodovini človeštva.

DRAGI JACK!

John Kennedy vsak dan podpiše okrog dve sto pismem. To dela v veliki naglici. Njegov podpis je zato popolnoma nečitljiv. Nekaj naslovnikov je zaradi tega ponovno pisalo v Belo hišo s prošnjo, da jim odgovorijo, kdo je podpisal njihovo pismo. »Toda najbolj zanimivo je to«, je pred nedavnimi povedal ameriški predsednik, »da me prav gotovo vsi moji prejšnji znanci in prijatelji naslavljajo z 'Gospod predsednik', medtem ko mi povsem neznanji ljudje pišejo enostavno 'Dragi Jack!'«

NEPRIJETNE POSLEDICE NEKE STAVE

Jakov K. iz Bogomolja se je stavil s prijateljem, da bo tri dni držal na trnju. Vendar je omagal že prvo noč in padel — na kaktus. Prepeljali so ga v splitsko bolnišnico, kjer se zdravi. Poleg vseh neprijetnih bolečin, je moral še plačati izgubljeno stavo — 10.000 dinarjev.

PRECIZNO MATEMATIČNO

Po štirih tednih zdravljenja v zdravilišču, je žena brzojavila svemu možu: »Neverjeten uspeh zdravljenja. Stop. Zgubila sem polovico svoje teže. Stop. Kako dolgo še naj ostam.«

VESTEN BLAGAJNIK

Sodnik: »Ne razumem, da ste mogli v tako kratkem času pončveriti toliko denarja...«
Obtoženi: »Tovariš sodnik, vi niste upoštevali, da sem delal nadure!«

POZOREN VLOMILEC

Ko je pred nedavnimi Janet Winn iz Paddingtona odprla svoj dnevnik, da bi vanj vpisala, kar se ji je tega dne dogodilo, se je močno začudila. Z neznanim rokopišom je bilo napisano: »Danes ob petih je nekdo vlomil v moje stanovanje. Vlomilec je odnesel 24 funtov in nekaj nakita«. Janet Winn je zbežala v spalnico in se kaj hitro prepričala, da je napis v dnevniku točen.

STALNO NARAŠČANJE RAZVEZ V ZDA

Po zadnjih statističnih podatkih se število razvez v ZDA stalno večja. Prejšnje leto se je ločilo 1.152.320 Američanov in Američank ostroma za 28,3 odst. več kakor v letu 1950.

HIŠA, V KATERI SE JE RODILO 100 LJUDI

Najstarejša hiša v vasi Musina Reka v okraju Kraljevo je last 66-letnega posestnika Aleksandra Andrića. Zgrajena je pred 150. leti, pokrita pa je s slamo in senom. Vsakih 10 do 15 let ji lastnik menja krov. V tej hiši se je do sedaj rodilo nič manj kot 100 ljudi: 50 moških in 40 žensk. Zanimivo je še to, da so vsi ti ljudje doživeli visoko starost.

Na pragu fantastičnega odkritja SOŽITJE — PŠENICA — KOKALJ

Poljski kokalj, ki ga poznamo pri nas kot nadležni plevel, povečuje pridelek pšenice, se pravi, da ni škodljiv marveč koristen, zato se ni treba boriti proti njemu, marveč ga je treba pospeševati. Do tega spoznanja je prišla ing. agronomije Danica Gajič, sodelavka biološkega inštituta v Beogradu.

Ze leta 1957 si je Gajičeva ogledovala v bližini Beograda posevke pšenice in ugotavljala konkurenčne odnose kokalja do pšenice; ugotovila je nasprotno od pričakovanja: pšenica je v prisotnosti kokalja mnogo bolj napredovala, kot tista, ki je bila posejana brez tega plevela.

»Good morning« sta pozdravili dekletki, ko smo ju srečali na travniku v Budincih. Iz zadrege nas je rešila njuna mama, ki je prišla k otrokoma. Pred dvaindvajsetimi leti se je izselila ter živi poročena v Ameriki. Srečanje po tolikih letih z domačimi je bilo navdve presrečno.

Otroka sta se v novem okolju hitro znašla.

O plevelu pa je Gajičeva razmišljala že davno prej. V glavi se ji je porodila skorajda smešna misel: zakaj žito ne raste samo od sebe, tako kot plevel. Zakaj ne bi mogla neučljivo vitalnosti plevela prenesti tudi na ostale poljske kulture? Kako to, da se je kokalj ohranil, čeprav ga človek uničuje že tisočletja. Nekajletni poskusi so pokazali, da je nekak vez med kokaljem in pšenico. Prvič so ta pojav odkrili leta 1956, kasneje so ga proučevali sedem let. Samo en primer: čista, nepognojena zemlja, posejana z italijansko pšenico san pastore je dala na enem hektaru 3500 kg pridelka; pognojena zemlja, toda brez dognovanja spomladi, 4700 kg, hektarski donos pšenice skupaj s kokaljem na nepognojeni zemlji pa se ni mogel primerjati z gorjnljimi rezultati: 9000 kg na hektar! Če sta pšenica in kokalj na istem življenjskem prostoru v konkretnem odnosu glede izkoriščanja istih hranljivih snovi iz zemlje, kako je potem mogoče večji donos od donosa same pšenice, ki je gojena in spomladi celo dognovana? Zaradi tega navideznega paradoksa je ing. Gajičeva prišla do zaključka, da ti faktorji niso bili odločilni v pogledu organske mase pšenice. Bistvo stvari je nekje drugje, in sicer v večjem in boljsem izkoriščanju sončne energije. Skupaj s kokaljem se pšenica na neki način mnogo bolj aktivira in ima znatno večjo asimilacijo kot če je posejana sama. Pri tem ima ta mehanizem nasprotni učinek na kokalj. Kakorkoli že, vse to se dogaja v korist pšenice in na škodo kokalja, ki pa ima razen tega še eno izredno lastnost: v svoji okolici uniči vsak drugi plevel.

Kakšno neverjetno sožitje: pšenica in kokalj!

Takšna je smrt v avtomobilu

Strokovnjaki raznih strok so natančno dognali kako poteka avtomobilska smrt. Kaj se torej zgodi z avtomobilom in soferjem, če drvi vozilo s hitrostjo 90 km/h in trešči v drevo?

1/10 sekunde: prednji odbijač voza se skrivi ob trčenju v drevo. Drobci jekla se zarijejo do 3 cm globoko v drevo.

2/10 sekunde: pokrov motorja se naguba, dvigne in udari ob sprednjo šipo avtomobila. Vrteča se zadnja kolesa se dvignejo od tal. Nos vozila se povsem razbije. Ogrodje pride v dotik z deblom.

V tem delcu sekunde začneja močan okvir avtomobila zavirati silno gibanje 2 in pol tonske gmote. Medtem se vozačevo telo še vedno giblje s prvotno hitrostjo. To pomeni silo, ki je dvajsetkrat večja od zemeljske težnosti; soferjevo telo tehta torej 1500 kg! Noge se mu izpahnejo v kolenskih sklepih.

3/10 sekunde: vozačevo telo se dvigne s sedela, trup se zravna, zlomljena kolena pritisnejo ob sprednjo ploščo. Glava se primakne do sončnega zaslonca, prvi so nad krmilom.

4/10 sekunde: prednji del avtomobila je povsem uničen, zadnji del ima še vedno hitrost 55 km/h. Vozačevo telo brzi s prvotno hitrostjo 90 km/h. Poltonski motorni blok udari ob drevo. Zadnji del vozila je že tako visoko, da se dotakne nizkih vej drevesa.

5/10 sekunde: soferjevi krčevito stisnjeni prsti ukroviyo krmilo v vodoravno lego. Sila težnosti ga pritisne na krmilno gred. Jekleni drobci se mu zarijejo v pljuča, ki jih zalije kri.

6/10 sekunde: sila udara je tolikšna, da vozač iztrga noge iz tesno zavezanih čevljev. Sasija se na sredni prelomi. Vozačeva glava udari ob prednje steklo. Zadnji del vozila spet udari ob tla, vrteča se kolesa se spet zarijejo v zemljo.

7/10 sekunde: karoserija se zvije in sploči, zakovice in tečaji popustijo, vrata sunek izbijajo. Sedez zleti naprej in nabode vozača na krmilno gred. Iz ust prvirje kri. Sunek mu ustavi srce. V trenutku je mrtve.

Čas, ki je minil od udara ob drevo: 7/10 sekunde!

MALA KRONIKA

Nepredvidnost kolesarja

Na odseku Veščica - Vanča vas je peljal Ivan Baranja iz Borejca na kolesu Marijo Cener iz Vanče vasi. Na sprotni je pripeljal osebni avtomobil S-2034. Ker kolesar ni nikakor smeri, ko je zavil z leve na desno stran, je zapeljal naravnost pred osebni avtomobil. Kolesar in njegova sopotnica sta dobila lažje telesne poškodbe, na osebem avtomobilu pa je za okrog 5 tisoč dinarjev škoda.

V občestni jarek

Voznik Jože Skrilc iz Brezovce je peljal iz smeri Lendavska cesta v Murski Soboti proti vasi Markišavci tovorni avtomobil TAM last direktorja za ceste OLO Murska Sobota. Ob koncu markišav-

skega gozda je iz nasprotne smeri pripeljal voznik Janez Laj iz Dolje vasi tovorni avtomobil znamke »Chepel« last Milanskega podjetja »Lendava«. Voznik Janez Laj je vozil po sredini ceste in se ni hotel umakniti na desno stran ter je voznika tovornega avtomobila TAM prisilil, da je zavozil v občestni jarek. Ko je prišlo do nesreče, Janez Laj ni hotel ustaviti svojega vozila in je pot nadaljeval, vendar so ga organi LM kmalu našli. Materialne škoda ni bilo.

Zaradi gume 250 tisoč din škoda

Vozniku osebnega avtomobila Jožetu Šteslu iz Grada je med vožnjo počila zadnja leva guma, zaradi česar ga je močno zaneslo in obrnilo za 389 stopinj. Škoda na vozilu je ocenjena na približno 250 tisoč dinarjev. Voznik in sopotnik Julij Hul iz Grada sta lažje telesno poškodovana.

Svinja skočila pod motorno kolo Motorist Jože Matjašec se je peljal iz smeri Bratonci proti vasi Doklevozje. Med vožnjo mu je pod motorno kolo skočila svinja last Ivana Parkerja iz Bratonca. Telesnih poškodb ni bilo. Na motorju pa so ocenili za okrog 5 tisoč dinarjev škoda.

Bojstva: Rodile so: Marija Ovsenjak iz Majitince - dečka, Frančiška Lebar iz Lipovec - dekle, Regina Horvat iz Panovec - dečka, Marija Gibnar iz Gederovec - dekle, Maria Horvat iz Cernelavec - dekle.

Smrti: Umrlj so: Julijana Flisar, gospodinja iz Lutverc, stara 73 let; Marija Vozlič, oskrbovanka iz Sratovec, stara 81 let; Filip Poznič, upokojenec iz Stavešinskega vrlja, star 64 let; Ernest Lepoša, poljedelec iz Lenčarjevo, star 57 let in Ivan Novak, poljedelec iz Bakovec, star 57 let.

ZANE GREY RİŞE ZINAUER

MANUEL V PERUJSKIH PRAGOZDOVIH

16. »Cachibi!« je zakričal Manuel. — »Bežite, hitro!« je vzkliknil senjor ter ognil Manuelov goli hrbet z lastnim sukničjem. Svoje povele je izrekel s tako odločnostjo, da ga je Manuel takoj izvršil. Ko se je spet ovedel, se je ozrl in obstal kakor okamenel. — Iz gostega zelenja se je vsul roj Cachibov, mršavih in gibkih kakor kavčuk. Senjor je držal v rokah sekuro in jo divje vrtel okrog glave. Njegova pleča so bila pokrita s trepetajočimi puščicami. Manuel je spoznal, da je tovariš z lastnim hrbtom zaščitil njegov umik. — Zdržema so Cachibi pihali zastrupljene puščice v senjora. Potem pa je Manuel ves obupan zagledal, kako je več sulic hkrati pogledalo iz tovariševnega hrpta. Senjor je divje zakričal in padel. Nad njegovo truplo pa se je zgrnila gruča divjakov.

17. Živalski nagon je Manuela pognal dalje. Z nekaj skoki je dosegel trstje in breg reke — toda njegova čolna ni bilo nikjer več. Na obreznem pesku so ležale cele vrste aligatorjev. V velikem skoku se je pognal čez reko. Potegnil si je senjorjevo suknično čez glavo in pleča ter zaplaval s krepkimi sunki. Ko je dosegel sredino reke, se je vsula okrog njega toča puščic. Potopil se je. Čez minuto ali dve je spet splaval na površino in zajel sapo. Tedaj je tik ob sebi zagledal aligatorja. Iznebil se ga je z udarcem pesti in znova potopil. Ko je ponovno prišel po sapo, je z grozo v srcu ugotovil, da ga aligator zasleduje. Hkrati se je okrog njega vsul v vodu nov roj puščic. Globoko je vdihnil zrak in spet izginil pod vodno gladino.

18. Končno je priplaval na nasprotni breg. Počeni je v trstje in se ozrl. Na drugem bregu je tekala sem ter tja tolpa Cachibov. Hoteli so poskakati v vodo in zasledovati begunca. Vendar so se še obotavljali, ker so se bali aligatorjev. Nekaj pogumnejših pa je naposled le zabredlo v vodo. — Manuel je šinil iz trstja in planil v gozd. Sreča mu je bila naklonjena. Skozi gosto mrežo ligan se je prerinil na komaj vidno stezo, ki jo je bila izhodila divjad. Pognal se je po stezi kakor preganjana zver in drvel dalje, vedno dalje. Pred njim so bežale kače, mravljičarji, pegaste divje mačke in druge zveri, ki jim sploh ni vedel imena. — Nazadnje se je gozd pred njim nekoliko razredčil.